Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 71 (1071) ♦ Субота, 15 квітня 1995 року ♦ Ціна договірна

Чорнобилю вкоротять віку ,..

а поки що він вкорочує — нам

Домовленості про те, що Чорнобильську АЕС закриють до 2000 року, було досягнуто під час зустрічі Президента України Леоніда Кучми з делегацією Європейського Союзу та країн «великої сімки», що відбулася в Києві.

Делегацію ЄС і «великої сімки» очолив міністр навколишнього середовища Франції Мішель Берньє.

Головним підсумком зустрічі, вважає секретар Ради національної безпеки України Володимир Горбулін, стала домовленість між Україною та країнами ЄС про необхідність комплексного розв'язання проблеми закриття Чорнобильської АЕС.

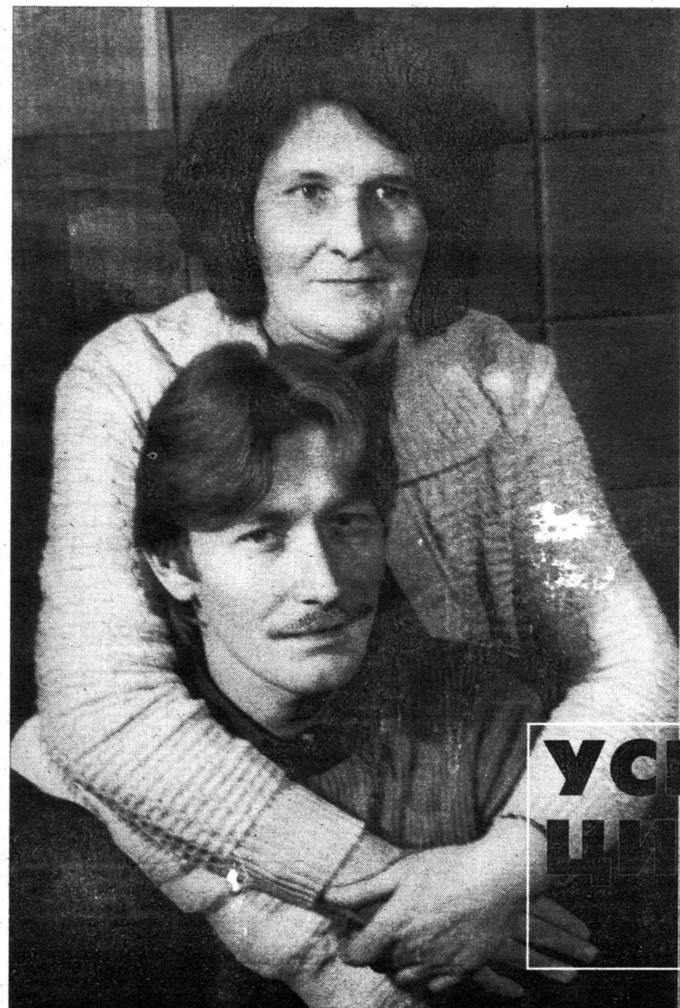
«Ми відійшли від рішень саміту «великої сімки» в Неаполі, на якому надання допомоги Україні було чітко пов'язано із закриттям першого й третього енергоблоків Чорнобильської АЕС», — сказав він у інтерв'ю на закінчення зустрічі.

За словами В. Горбуліна, Україна знайшла розуміння з боку ЄС у тому, що головна проблема — збереження енергосистеми України, сказав він, зазначивши, що йдеться про будівництво в районі Чорнобильської АЕС двох парогазових установок, що компенсуватимуть потужності.

ГОЛОВНЕ — ЦЕ ЗАКОН

Учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з групою доповідачів Ради Європи, яку очолює доповідач Комітету РЄ з політичних питань Жан Масере.

Під час розмови порушували найактуальніші питання для нашої держави: прийняття нової Конституції (О.Мороз пообіцяв, що через місяць-півтора проект нової Конституції буде опубліковано у пресі для обговорення), законів про владу і про місцеве самоврядування, врегулювання кримської проблеми. Делегація РЄ кілька днів перебувала у Криму, де зустрічалася з представниками ОБСЄ. Висновки обох делегацій майже збіглися — щоб розв'язати проблему мирним шляхом, необхідно дотримуватися трьох умов: поваги до автономії Республіки Крим, розуміння, що автономія — складова частина Української держави, верховенство Закону України. Цю ж думку підтвердив і О.Мороз: «Закон — це головне. Його повинні дотримуватися всі гілки влади».

Контррозвідка Росії дістати Дудаєва не може, а наш спецкор до нього добралася

Майже тиждень наш спеціальний кореспондент Людмила Коханець, яка супроводжувала українську гуманітарну допомогу чеченському народові, перебувала в зоні тамтешніх бойових дій. Окрім того нашій співробітниці вдалося зустрітися з генералом Джохаром Дудаєвим, якого з метою арешту безуспішно розшукує Федеральна служба контррозвідки Росії. Подробиці — в одному з наступних номерів газети.

О. ЛУКАШЕНКО «ПЕРЕКОНАВ» ПАРЛАМЕНТ

Погрози Президента Білорусі О. Лукашенка розпустити парламент і припинити підготовку до виборів подіяли. Верховна Рада Білорусі змінила своє початкове рішення і погодилася призначити на 14 травня всенародний референдум і внести до бюлетеня чотири запропоновані главою держави питання. Проте парламентарії ухвалили одне важливе застереження. Незалежно від волевиявлення народу з головного питання — про право Президента розпускати парламент — воно буде мати лише консультативний характер, а три інші — обов'язковий. Громадяни Білорусі мають вирішити, чи згодні вони з наданням російській мові рівного статусу з білоруською, чи підтримують вони прийняття нового Прапора та Герба республіки і чи згодні вони на економічну інтеграцію з Росією. Після голосування депутати сфотографувалися на згадку в повному складі.

Читайте в суботньому випуску

УСІ МИ ТРОХИ ЦИКЛОПИ.

Бо надто довго дивилися на світ одноока та ще й через приціл

8 стор.

У номер

• Київ

Досвід кожного — спільне надбання

Учора заступник Голови Верховної Ради О. Дьомін прийняв делегацію Комітету у закордонних справах Палати депутатів Чеської Республіки. Під час розмови О. Дьомін ознайомив гостей із становищем в Україні, розповів про хід обговорення у Верховній Раді ряду законопроектів, відносини між законодавчою та виконавчою владами у нашій країні. Було підкреслено важливість міжпарламентських зв'язків, практики обміну досвідом між найвищими законодавчими органами Чеської Республіки і України з метою запозичення всього найкращого, що здобуто на шляху реформ, зокрема у процесі приватизації. О. Дьомін підкреслив, що Україна прагне до повноправного членства у загальноєвропейських структурах і робить для цього відповідні кроки, зокрема законодавчого характеру. Сторони заявили про обопільне бажання підвищити роль парламентів у справі стабілізації в Центрально-Східній Європі і розбудові плідних відносин між країнами регіону.

Студенти будуть з підручниками

Студенти України одержали 300 тисяч підручників англійської мови від Фонду Богдана і Стефана Демчуків (США).

Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні У.Міллер на брифінгу в Київському Політехнічному інституті з цього приводу запевнив в.о. віце-прем'єра з гуманітарних питань І.Кураса і в.о. міністра освіти України Є.Згуровського у тому, що міст гуманітарної допомоги єднатиме освітян двох країн й надалі.

• Донецьк

У суботу — на роботу

15-го квітня на Донеччині відбувається обласний суботник, присвячений 50-річчю Великої Перемоги. Кошти, зароблені на суботнику, передбачається спрямувати на підготовку та проведення ювілею, надання матеріальної допомоги ветеранам і сім'ям загиблих.

Ініціатором «свята праці» виступив Донецький облвиконком. У місцеві органи влади із Донецька надійшли телефонограми про «необхідність належної організації ефективної колективної праці».

• Прилуки

Винагорода за професіоналізм

У «Континенталь-Плац готелі» Мехіко Діамантову Зірку Якості «Трофі» вручено директору Прилуцького заводу «Пожмашина» Петру Дзюбі.

Цією почесною нагородою Міжнародного Інституту маркетингу відзначають компанії, підприємства, які в умовах інфляції, економічної нестабільності, вміло й енергійно протистоять стихії ринку, підтримують імідж, професіоналізм, досягають високої якості продукції.

• Черкаси

Премію сина вручено матері

За дорученням Комітету по Шевченківських преміях матері Василя Симоненка Ганні Федорівні Щербань-Симоненко вручено Державну премію України імені Т.Г.Шевченка, присуджену посмертно її синові. До Черкас для вручення високої відзнаки і вшанування пам'яті поета прибули з Канева працівники музею Великого Кобзаря. Гості й черкащани вклонилися матері поета, поклали квіти на могилу вічно юного 28-річного Василя Симоненка.

Постанова Верховної Ради України

Про перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням

Верховна Рада України **постановляє:**

Затвердити перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ

м.Київ. 3 березня 1995 року.

***

Перелік об'єктів, які не підлягають приватизації, публікується відповідно в пресі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

Парламентська хроніка

СІМ РАЗІВ ВІДМІРЯЙ...

Денне засідання 13 квітня

Мабуть, треба погодитися з думкою Голови Верховної Ради, який, відкриваючи пленарне засідання, зауважив, що «ускладнив розгляд цієї проблеми вчорашній ранковий конфлікт, який не мав об'єктивних підстав під собою, бо виступ депутата Степенка за своїм змістом образи нікому із присутніх, у тому числі Президентові, не завдав... І Президент, зважаючи на важливість цього закону, можна було сподіватися, відреагує коректно. І вчора він міг виступити на сесії і пояснити свою позицію щодо цього закону».

Після обміну, як у боксі, «заявами-ударами» і ліві, і праві, схоже, прислухалися до думки першого Президента України Леоніда Кравчука, висловленої напередодні, про те, що ніяку праведну справу не можна творити неправедним шляхом, і пристали на пропозицію Олександра Мороза про постатейне обговорення законопроекту у другому читанні, а при потребі провести і третє читання. Одразу зауважу: на відміну від тих народних обранців, які безумовно підтримали президентську команду щодо негайного прийняття Закону про державну владу і місцеве самоврядування, більшість депутатів вирішила працювати над ним навіть сьогодні, у вихідний.

Бо в такій справі, як формування конституційного правого поля, поспішність може призвести до непрогнозованого розвитку подій у державі.

Народний депутат України Володимир Чемерис, відповідаючи в кулуарах на аргументи прихильників президентського законопроекту, нагадав зміст однієї з передвиборчих листівок Леоніда Кучми, у якій тодішній претендент на високу посаду стверджував, що йому вистачить повноважень і влади, аби навести порядок у державі. І водночас підкреслив, що в усьому цивілізованому світі ті положення чи статті законопроектів, які змінюють конституційні норми, приймаються не менш як двома третинами голосів від загальної кількості парламентаріїв.

Отож депутати продовжили постатейне обговорення і прийняття законопроекту в другому читанні. Незважаючи на значну кількість поправок, Верховна Рада протягом другої половини дня прийняла 13 із 55 статей, які нараховує закон.

А о 19 годині відбулася зустріч Президента з народними депутатами.

Володимир КОРОЛЮК.

* * *

Ранкове засідання 14 квітня

Верховна Рада продовжила розгляд у другому читанні Закону про владу. Розпочали з 13-ї статті, яка одразу ж, і це неважко було передбачити, стала каменем спотикання. Бо знову треба було вирішувати дилему — працювати народним обранцям на постійній основі чи ні. Єдиної думки так і не дійшли.

Утім, не менш спірною виявилася і наступна, 14-а, стаття, що передбачає статус недоторканності народних депутатів, про який, як відомо, точаться тривалі дискусії. Пропозиції про те, що згоду на притягнення народного депутата до кримінальної відповідальності може давати Президія ВР, або про арешт його на місці, під час скоєння злочину, не пройшли. Зійшлися на тому, що згоду, як і раніше, має давати лише Верховна Рада.

Але особливі дискусії викликала стаття 15 — про те, кому надавати право законодавчої ініціативи. Скажімо, чи надавати таке право Кабінетові міністрів (спасибі, надали), Генеральній прокуратурі, Верховній Раді Криму, обласним Радам?.. У кількох варіаціях ставилися на голосування пропозиції про визнання суб'єктом законодавчої ініціативи Федерації профспілок. Однак і це не пройшло. Врешті-решт вирішили таке право надавати в основному тим, кому передбачає нині чинне законодавство.

Черговою «затяжною» статтею законопроекту виявилася 18-а, яка визначає права Верховної Ради України. Їх, судячи з обговорення, наш парламент хоче мати багато. Вирішили статтю розглядати по пунктах.

Анатолій БЕНЬ.

Коментар тижня

Світлана ПИСАРЕНКО, «Голос України»

У БОЯХ ЗА ВЛАДУ НЕ ПОВИННО БУТИ ПЕРЕМОЖЦІВ

Минулий тиждень, як відомо, став переломним у процесі формування принципів державної влади в Україні, конкретизації, ретельнішого її поділу за функціями. Адже парламент почав розгляд законопроекту «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» після опрацювання його узгоджувальною комісією. У ході першого обговорення цього важливого, без перебільшення можна сказати, конституційного рівня документа, і згодом до узгоджувальної комісії надійшло близько 900 пропозицій та зауважень. Їх вивчали й розглядали уповноважені члени узгоджувальної комісії, до складу якої увійшли і народні депутати України, представники всіх груп і фракцій парламенту і представники виконавчої гілки влади, радники Президента, фахівці у галузі права, представники судової влади. Праця над цим документом не була поспішною. Навпаки. Узгоджені положення законопроекту пройшли кілька експертиз. А головне, представники груп і фракцій парламенту, котрі працювали в узгоджувальній комісії, мали не лише висловлювати власну думку й проводити її в законопроекті, а передусім доводити до відома колег по групі чи фракції те, що обговорювалося, пояснення, висновки тощо. На мою думку, саме ця робота у групах і фракціях не була досить серйозною. Зробити такий висновок дозволяє мені та, мабуть, багатьом, хто слідкує за процесом, розгляд узгодженого законопроекту вже на завершальній стадії у парламенті. Ні, ніхто й не сподівався, що цей компромісний документ не викличе в парламенті гострих дебатів. Для того, врешті, й існує парламент, така склалася традиція. Та враження таке, що групи і фракції протягом трьох місяців чи то зовсім не обговорювали положення документа, чи то в самих фракціях і групах точиться внутрішня боротьба, помножена на боротьбу між фракціями і групами, та на коефіцієнт протистояння, котре, на жаль, існує між законодавчою та виконавчою гілками, врешті, єдиної державної влади. Додається сюди й сила упередженого ставлення до Верховної Ради, вірніше, до її здатності консолідуватися й опанувати майстерність здорового компромісу. За такої ситуації дуже важко виявити вміння слухати одне одного і розуміти. Хоча б намагатися.

Узгоджувальна комісія запропонувала ухвалити законопроект в цілому, сподіваючись на те, що групи і фракції вже внутрішньо готові до цього. І помилилася. Вони виявилися готовими, та лише до бою. От він і тривав у Верховній Раді з великими втратами нервів і часу. Раз-по-раз блокувалося ухвалення законопроекту, йшли переговори між представниками фракцій і груп, ніби таких переговорів, розтлумачувальних, узгоджувальних, досі не було. Взаємні звинувачення, численні заяви нагнітали атмосферу, в якій і Голові Верховної Ради Олександрові Морозу, і членам узгоджувальної комісії доводилося докладати титанічних зусиль, аби все ж таки, за словами О.Мороза, «спокійно перейти оцей етап якогось штучного протистояння». Це було дуже важко. Олександр Олександрович порівняв бої у ВР з рингом. Коли рефері подає знак відступити суперникам один від одного на два кроки... Так, ситуація нагадувала ринг. Але... Переможців при поділі влади, на відміну від бою на рингу, бути не повинно. Інакше до добра це все одно не приведе. Суспільство може нормально функціонувати тільки за умови створення надійної системи стримувань і противаг між гілками влади. Ніхто не повинен її узурпувати, бо дає її народ, носій суверенітету держави. І саме намагання узурпувати владу не є ознакою прагнення до консолідації суспільства.

Закон про державну владу і місцеве самоврядування в Україні буде ухвалено, бо, як мовиться, процес уже пішов. Будуть внесені й поправки до чинної Конституції України. Однак це не повинно перешкодити процесу створення нової Конституції України, бо латання чинної, хоч би яким шляхом воно відбувалося, все одно не може замінити цілісного Основного Закону. Інша річ, що положення, ухвалені в Законі про державну владу і місцеве самоврядування в Україні будуть випробувані на практиці, і нежиттєздатні з них, є надія, вже не ввійдуть до нової Конституції.

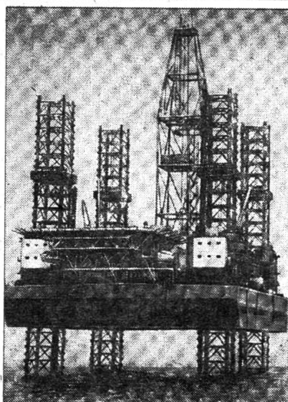
ПРО ЩО тепер говорять Леонід Макарович і Іван Степанович? Мабуть, ведуть свою давню дискусію про владу. Як її ділити, кому скільки, хто кого зніматиме чи розпускатиме? Як це записати в Конституції? У чинній чи в майбутній? Майбутня, до речі, під їхнім чуйним керівництвом починала народжуватися... І закон про владу, пам'ятається, теж. Духу забракло? А може, може згадали тоді Леонід Макарович та Іван Степанович один з постулатів Римського права, зміст якого такий: нехай усе загине, а закон повинен торжествувати. І задалися питанням: навіщо ж приймати такий закон?

Тож Україна ще, слава Богу, не загинула.

НА ЗНІМКУ: народні депутати України Л.Кравчук та І.Плющ у сесійному залі.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

НЕЩОДАВНО (2 березня 1995 р.) «Голос України» опублікувала інтерв'ю з головою Державного комітету з геології і використання надр Миколою Гавриленком «У нас є всі підстави не скорочувати, а розвивати видобуток власних нафти й газу». Інтерв'ю цікаве тим, що голова Держкомітету наводить дані про запаси нафти в Україні, які раніше вважалися строго секретними. А все, що секретне, як відомо, не підлягало контролю та не могло обговорюватися відкрито. Ця секретність дозволяла допускати різні порушення, в тому числі і технологічні.

добуток — 24,8 млн.т. Запаси нафти США в 1990 році дорівнювали 3543,7 млн.т, видобуток — 363 млн. т. Відповідно для Канади — 752 млн. т і 74,8 млн.т.

А Україна при запасах 234,7 млн. т нафти повинна була б видобувати в рік 24 млн. т і таким чином ставати у ряд з іншими нафтовидобувними країнами світу, що мають подібні запаси.

У країнах ОПЕК видобуток нафти лімітується жорсткими квотами, щоб не допустити падіння цін на нафту, а тому в цих країнах не дотри-

програма з нафти і газу, яка орієнтує український уряд на їх імпорт. Автори Національної програми передбачають, що коли уряд достатньо фінансуватиме власну нафтову промисловість, то через 15 років, тобто в 2010 році, наша країна видобуватиме 7,5 млн.т нафти. А це означає, що Україна досягне сучасного рівня невеликої острівної держави в Карибському морі — Республіки Тринідад і Тобаго (площа 5,1 тис. квадратних кілометра, населення — 1,2 млн.чол.), яка при запасах 75,8 млн.т (тобто втричі менших, ніж в Україні) видобула в 1990 році 7,5. млн. т нафти. А поки що ми знаходимось на рівні Пакистану, який, маючи в десять разів менше розвіданих запасів нафти (22,1 млн. т), видобув 1990 року 3,5 млн. т.

Продовжуючи тему

ЧИ Є ДОСЯГНЕННЯМ РІВЕНЬ ТРИНІДАДУ І ТОБАГО?

Отже, М.Гавриленко говорить, що геологічні запаси нафти в Україні складають 940 млн.т, тоді як видобувні запаси оцінюються всього в 150 млн.т. А це означає, що з розвіданих геологами 940 млн.т нафти промисловці можуть видобути лише 150 млн.т (тобто 15,95%), а решта — 790 млн. т (84,05%) залишається навічно в надрах. Водночас М.Гавриленко підкреслює, що західні нафтові компанії доводять коефіцієнт вивільнення нафти з пласта до 50 відсотків і більше.

Зрозуміло, що якби українські нафтовидобувники зуміли розробляти нафтові родовища так, як їхні західні колеги, тобто відбирали з пласта не 15 відсотків, а 50, то видобувні запаси нафти в Україні значно зросли б і складали не 150 млн.т, а 470. Тож збільшення віддачі пласта є одним із суттєвих резервів нафтової промисловості України. Проте голова Держкомітету не згадує про газоконденсат, який відіграє значну роль у видобутку нафти. Справа в тому, що в процесі розробки газових родовищ разом з газом надходять світлі нафтопродукти типу бензинових фракцій, які враховуються в нафтовидобутку. Наприклад, в 1990 році в Україні частка конденсату у видобутку нафти становила 20 відсотків.

Але погляньмо на офіційний баланс запасів нафти і газу в Україні (див. журнал «Мінеральні ресурси України» № 1, 1994 р.).

Розвідані запаси вуглеводнів (на 1.01.93 р.)

Регіон	Запаси за категорією A+B+C_1		
	Нафта, млн.т	Конденсат, млн.т	Газ, млрд.м куб.
Східний	94,3	74,6	979,8
Західний	56,9	2,5	135,5
Південний	3,2	3,2	57,3
Разом:	154,4	80,3	1172,6
Всього (нафта з конденсатом):	234,7		1172,6

З наведеної таблиці видно, що, за найскромнішими підрахунками, видобувні запаси нафти в Україні на 1.01.93 р. складають 234,7 млн.т. Такі запаси, як в Україні, мають багато держав, але вони видобувають в кілька разів більше нафти. 1991 року у світі налічувалось 90 нафтовидобувних держав. Якщо розмістити нафтовидобувні країни за їхніми запасами (згідно з даними за 1991 р.), то на першому місці, природно, буде Саудівська Аравія, розвідані ресурси якої складають 35 млрд. 298,6 млн.т, а на останньому — Бангладеш з запасами 0,1 млн.т. Україна в цьому ряду займає 32 місце (див.таблицю, складену за статтею «Сучасний стан запасів нафти і газу у світі» («Експрес-інформація» 1992 рік, вип. 8 «Геологія, економіка»)

Пор. №	Назва країни	Запаси нафти, млн.т	Видобуток нафти, млн.т
1.	Саудівська Аравія	35298,6	407,6
30.	Ангола	253,4	25,1
31.	Сирія	244,3	24,8
32.	Україна	234,7	4,9*
33.	Туніс	225,9	5,1
34.	Аргентина	219,6	24,8
35.	Еквадор	217,3	14,9
36.	Австралія	195,9	25,5
90.	Бангладеш	0,1	0,045

***Примітка: За 1994 р. Україна видобула 3,5 млн. т нафти.**

муються співвідношення між запасами й видобутком 10:1. Деякі країни, щоб зменшити тягар витрат на імпорт нафти, змінюють баланс між запасами й видобутком. Так, Бангладеш при запасах 100 тис.т. видобувала в 1990 році 44,7 тис.т, тобто досягла співвідношення 2:1. Іспанія при запасах нафти 2,8 млн. т видобула в 1990 р. 1,0 млн.т, довівши співвідношення між запасами й видобутком приблизно 3:1.

Для того, щоби Україна могла забезпечити себе власною нафтою (50 млн. т на рік), потрібно, щоб співвідношення між запасами й видобутком складали 5:1. Цього можна було б досягнути, якби ми мали таких фахівців, технологій й обладнання, як в Іспанії чи у Бангладеш. А весь секрет у тому, що в названих вище країнах працюють фахівці провідних транснаціональних нафтових компаній, таких, як Амоко, Шелл, Конако, Мобіль Ойл та інші.

Якщо прийняти коефіцієнт відбору нафти з пласта не 15, а 50 відсотків, про що говорить М.Гавриленко, то запаси нафти в Україні збільшуються втричі і Україна переходить в ряд найбагатших нафтоносних держав світу.

Аналіз даних запасів нафти і її видобутку різними державами показує, що між запасами і видобутком існує певна залежність. Як правило, річний видобуток нафти складає 1/10 запасів. З наведеної таблиці видно, наприклад, що запаси нафти Анголи складають 253,4 млн.т, а видобуток — 1/10, тобто 25,1 млн.т. Таке ж співвідношення характерне і для Сирії, запаси нафти якої оцінюються в 244,3 млн.т, а ви-

На 1994 рік співвідношення між запасами нафти й видобутком в Україні складає 72,5:1. Тобто Україна є найвідсталішою в світі нафтовидобувною державою. У подібній ситуації перебуває хіба що Туніс, який при запасах 225,9 млн. т. нафти в 1990 році видобув 5,1 млн. т. Але Туніс (територія 164,2 тис. квадратних кілометра, населення — 7,2 млн.чол.) витрачає на рік менше 2 млн. т нафти, а решту — понад 3 млн. т — експортує, чим суттєво підтримує свою економіку.

Загальноприйнятими в наш час є уявлення про бідність надр України на нафту й газ (вище ми показали, що ці уявлення помилкові). Для забезпечення України нафтою та газом складена Національна

Щоб вирішити енергетичну проблему, виходячи з Національної програми, запропоновано дуже дорогий варіант побудови нафтопроводу через Туреччину і спорудження терміналу в турецькому місті Самсун для того, щоби перекачувати нафту з району Перської затоки в м.Самсун, а далі танкерами перевозити в Одесу. На мою думку, цей варіант зробить український народ ще й боржниками Туреччини, а ми та наші нащадки змушені будемо платити, крім Росії, довічну данину і Туркменії, й Туреччині. Адже ніхто у світі не вирішує в такий спосіб свої енергетичні проблеми. Всі намагаються обходити чужі території, щоб не оплачувати транзит. Наприклад, у 1967 році американські геологи відкрили на півночі Аляски родовище нафти Прадхо Бей, видобувні запаси якого складають понад 3 млрд.т нафти і яке у каталозі родовищ-гігантів світу посідає п'яте місце. Американці вирішили не прокладати нафтопровід з Аляски через Канаду в США, а провели його на південь Аляски, там побудували термінал і далі танкерами завозять нафту в США. Натомість Україна — одна з найбідніших країн світу, населення якої доведено до повного зубожіння, планує помпезні проекти, які недоступні навіть найбагатшим державам світу.

Тому ще раз хочу висловити свою згоду із М.Гавриленком про те, що в нас є всі підстави не скорочувати, а розвивати видобуток власних нафти й газу. Тобто уряд України повинен вкладати асигнування не в побудову нафтопроводу, компресорних станцій та терміналу на турецькій землі, а сприяти відбудові власної потужної промисловості. Нагадаю, що Україна є однією з найстаріших нафтовидобувних країн світу, одним із світових центрів зародження нафтової промисловості.

Насамкінець зазначу, що розвідані запаси нафти з конденсатом, про що йшла мова вище, цілком природно не враховують ресурсів Азово-Чорноморського регіону, який, на мою думку, має великі перспективи.

Василь СОЗАНСЬКИЙ,
провідний науковий співробітник відділення морської геології Національної академії наук України.
Київ.

Володимир РУДЬКО

ПЕРШИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ ПІЛОТ

НА ОДНОМУ зі стендів музею історії Харківського політехнічного інституту «колишнього ХТІ» вміщено фото морського офіцера з красивим мужнім обличчям, а поряд — копію листа ад'юнкт-професора Г.Проскури (пізніше відомого вченого, академіка) до редакції авіаційного журналу «Тяжелее воздуха», що видавався у Харкові 1911 року. В листі йдеться про те, що при Харківському технологічному інституті відкрито аеросекцію, якій присвоєно ім'я капітана Мацієвича, випускника інституту 1901 року, і що секція намагається видати збірник, присвячений його пам'яті.

Яке ж відношення мав цей моряк до авіації, чим уславив він своє ім'я?

Талановитий корабельний інженер, автор багатьох проектів кораблів, підводних човнів, протимінних загороджень тощо, Левко Макарович Мацієвич (1877—1910) був водночас видатним теоретиком і практиком військово-повітряного флоту, що тільки-но народжувався, першим з вітчизняних льотчиків, які віддали своє життя, підкорюючи «п'ятий океан».

Народився Левко Мацієвич 1 (13) січня 1877 року в Олександрівці Чигиринського повіту Київської губернії (нині Кіровоградщина) в українській сім'ї службовця цукрового заводу. Дев'яти років вступив до 3-ї Київської гімназії, де виявив здібність до точних дисциплін: математики, фізики, хімії, а також і пристрасть до наукової літератури. Це, втім, не завадило йому глибше ознайомитись з літературною класикою і полюбити її.

Закінчивши у 1895 році гімназію, Левко вступає на механічне відділення Харківського технологічного інституту. Навчається відмінно. Професори, викладачі відзначають його здібності до серйозної наукової роботи, рідкісну працездатність.

Проте будучи людиною неординарною, він цікавився не лише наукою. В цей час, під впливом наростаючого революційного руху в суспільстві, почалися виступи харківських студентів, у яких, як свідчать архівні документи, активну участь брав і Мацієвич. За це навесні 1901 року його було виключено з інституту і вислано з Харкова до Севастополя під нагляд поліції. Головною причиною цього була приналежність Левка Макаровича до Революційної Української партії під проводом Миколи Міхновського, одним із фундаторів якої він був. Лише через кілька місяців клопотань йому було дозволено скласти випускні екзамени, а на початку 1902 року — надіслано диплом за кваліфікацією інженера-технолога.

У Севастополі Мацієвич також не гає часу. Він захоплюється військовим суднобудуванням, працює на будівництві крейсера «Очаков» та інших кораблів. Глибокі теоретичні знання дозволяють йому дуже швидко опанувати цю справу. Він блискуче захищає у Кронштадті свій проект панцерного крейсера і стає військовим корабельним інженером.

Але і в Криму царська охранка не залишає Мацієвича поза своєю увагою. У 1904 році начальник Таврійського жандармського управління двічі повідомляє, що інженер перебуває під її таємним наглядом «ввиду агентурных указаний на то, что он усиленно агитировал среди рабочих Севастопольского порта».

Разом зі своїм інститутським другом О.Коваленком, який після закінчення ХТІ теж став офіцером Чорноморського флоту, Мацієвич створює в Народному домі Севастополя самодіяльний робітничий театр з українським репертуаром, організовує вечори пам'яті Т.Шевченка. Вони підтримують зв'язки зі славнозвісним лейтенантом П.Шмідтом і його «Союзом офицеров — друзей народа». Як згадує Євгенія Рахт, «обида (Мацієвич і Коваленко) були революціонерами в душі і мріяли про відокремлення Малоросії».

(Закінчення на 7-й стор.).

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Анатолій Гальчинський говорить про зростання виробництва. А це багато про що говорить

Несподіванка тижня!

МИНУЛОГО тижня Верховна Рада затвердила Держбюджет на 1995 рік. Ця подія стала темою брифінгу, у якому взяли участь радник Президента України з питань макроекономіки Анатолій Гальчинський та міністр фінансів Петро Германчук.

Анатолій Гальчинський зокрема зазначив, що нинішнього року головною вимогою до держбюджету була його реалістичність, оскільки саме через бюджетне планування сьогодні можна посилити керованість економіки. І це особливо важливо тому, що попередні три роки Україна фактично жила без бюджету. Пам'ятаємо, що на 1992 рік держбюджет було затверджено із дефіцитом в 1 відсоток від валового внутрішнього продукту, а на кінець року ми мали 17 відсотків дефіциту. Можна помилитися на 2—3 відсотки, що теж дуже багато, але не можна помилятися на 16 відсотків у такому питанні, як бюджет. На 1993 рік уряд Л.Кучми пропонував затвердити бюджет із дефіцитом в 15,5 відсотка, тобто на 2 відсотки менше, але Верховна Рада вирішила взагалі затвердити дефіцит у розмірі 2 відсотків. Тож до кінця року він сягнув 19 відсотків. Однак це нічому не навчило, і на 1994 рік Верховна Рада затвердила взагалі бездефіцитний бюджет. Результат також відомий — до кінця року тільки завдяки рішучим заходам дефіцит бюджету вдалося звести до 9,9 відсотка. Отже, це цілковито підтверджує, що протягом останніх трьох років державний бюджет був нічим іншим як фікцією. За словами А.Гальчинського ніхто не збирається ідеалізувати держбюджет на 1995 рік, але безперечним залишається те, що він наближає нас до реальності. Однак в цьому плані його дивує рішення Верховної Ради щодо необхідності внесення змін до бюджету лише через два тижні після його затвердження.

Міністр фінансів Петро Германчук погодився із думкою Анатолія Гальчинського, що останні три роки Україна по суті жила без бюджету, а сам дефіцит бюджету взагалі не мав жодного значення, оскільки яким би не був його розмір, він завжди покривався за рахунок емісії. Сьогодні ж пропонуються три джерела покриття дефіциту — до емісії додалися позички міжнародних фінансових організацій та кошти від розміщення державних цінних паперів. І як показали вже другі торги цінними паперами, на запропоновані Мінфіном 2 тисячі 208 облігацій номінальною вартістю у 100 мільйонів карбованців, надійшло більше 19 тисяч заявок. Отже, в результаті других торгів до бюджету додатково надійшло 238 мільярдів карбованців.

Під час брифінгу також ішлося про перебіг економічних процесів протягом першого кварталу нинішнього року. А.Гальчинський зокрема зазначив, що навіть для нього отримані цифри були несподіванкою: у березні, за статистичними даними, обсяги промислового виробництва зросли на 9,7 відсотка, а в цілому за перший квартал цифра зростання становить 0,5 відсотка. І хоч це зростання не таке уже й значне, але зовсім по-іншому ми його оцінюватимемо, якщо згадаємо, що минулого року саме у першому кварталі спостерігався найбільший спад виробництва — на 44 відсотки. Звичайно, ще рано робити якісь далекосяжні висновки та прогнози, але уже можна говорити про початок виходу із кризи. Ще одним, дуже важливим показником, який характеризує стан економіки, є обсяг вантажних перевезень, бо, як відомо, зі зростанням обсягів виробництва зростають і обсяги перевезень. Отже, у січні середньодобові обсяги перевезення залізницею становили 842 тисячі тонн, у лютому — 975 тисяч і у березні — 1 мільйон 15 тисяч тонн. Тобто, за три місяці обсяги перевезень збільшилися на 20 відсотків.

Конституції нема. І не буде

Цитата тижня

Саме про це заявив на брифінгу в Міністерстві закордонних справ міністр зовнішньополітичного відомства Геннадій УДОВЕНКО. Щоправда, негайно уточнивши: «Принаймні сьогодні або завтра».

Геннадій Йосипович у цьому конкретному випадку не мав наміру коментувати ситуацію, яка склалася в парламенті України з прийняттям Основного Закону нашої держави. Хоч відсутність Конституції суттєво впливає на перебіг інших подій, надзвичайно важливих для України.

Зокрема, на прийняття її до Ради Європи. Те, що Конституція не буде прийнята так швидко, як того хотілося б, стало відомо не сьогодні. Хоч, скажімо, генеральний секретар Ради Європи Даніель Таршис, відвідавши Київ минулої осені, відзначив, що, незважаючи на відсутність Основного Закону, Україна буде прийнята до РЄ, оскільки тут уже напрацьовано солідну законодавчу базу, здійснюються демократичні перетворення.

Що там уже сталося — невідомо, але, як заявив Геннадій Удовенко, Україна вже стукає у які тільки можливо двері, аби її почули: відбулося чимало зустрічей з цих питань на різноманітних представницьких рівнях, ведеться широке листування. Проте створюється враження, ніби хтось поставив цю справу на вічні гальма, хоч для інших держав не з меншими проблемами двері до РЄ відчинено.

Коментуючи цю ситуацію, Геннадій Удовенко сказав так: «Ми не хочемо бути останньою державою, прийнятою до РЄ. Тоді нам ця Рада не потрібна».

Але, здається, справа не стільки у відсутності Конституції, скільки в наявності інших перешкод, про які ми чомусь сором'язливо замовчуємо. Серед них — невідповідність деяких українських законів європейським, зокрема з прав людини, кримінального, проблем відносин церкви і держави та інше.

Тож, мабуть, не варто робити вигляд, що ми не розуміємо, чого хоче від нас Рада Європи.

А щодо Конституції, то міністр закордонних справ, здається, має рацію...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Микола КОСИЙ, «Голос України»

Не президентська то справа — асфальтувати пішохідні доріжки

Акцент тижня

У ХАРКОВІ відбулася нарада членів президії Асоціації районів міст України. Як уже повідомлялося, ця громадсько-політична організація була заснована у лютому нинішнього року під час зустрічі голів райрад у Ялті. Президентом асоціації обрано голову Дзержинської районної Ради Харкова Володимира ШУМИЛКІНА.

— Володимире Андрійовичу, з якою метою створено вашу асоціацію, які завдання стоять перед нею? Складається враження, що ви і ваші колеги імітують бурхливу діяльність, аби довести свою необхідність перед загрозою розпуску у разі прийняття президентського проекту Закону про владу.

— Переконаний, сьогодні більшість голів райрад міського підпорядкування не намагається зберегти свої крісла. Вони тепер уже незатишні. Про що дбаємо? Експлуатація, ремонт житла, школи, дитсадки. В окремих регіонах у керівників районів часом повноважень залишилося не більше, ніж у хлопчаків для биття. Але річ в іншому. Сьогодні вирішується доля майбутньої моделі державного устрою. А тому мені, моїм колегам, як кожному з нас, напевно, хочеться, щоб ця модель була виваженою, продуманою в усіх деталях, науково обгрунтованою, а не лише результатом політичного рішення, суб'єктивної волі нинішніх лідерів держави. Згадайте-но, скільки вже останніми роками приймалося законів про владу, зокрема про місцеве самоврядування. Кожна політична сила з приходом до влади починає з того, що кроїть закони так, як їй заманеться. А ми об'єдналися для того, щоб показати авторам проектів, законодавцям не свою силу, а донести до них свої аргументи, вивірені практикою, на користь того чи іншого рішення.

— Можливо, це якраз той найкоротший шлях, який виведе нас до нормальної системи владних повноважень? Саме таким чином визначиться, яка необхідність у тих чи інших органах місцевого самоврядування.

— Не думаю, що закони джунглів можуть бути корисні для становлення системи державного устрою в країні. Мені зрозуміле бажання окремих керівників міст потіснити в правах райони, аби правити всім і всіма на підвладній території. Але я глибоко переконаний, що побудована за таким принципом система управління нічого іншого, крім ще більшого хаосу, не принесе.

Судіть самі. Тільки у нашому районі близько 1000 житлових будинків, у місті їх разів у десять більше. Треба бути безнадійним мрійником, аби повірити в те, що міськвиконком матиме можливість краще латати дахи, або ж президентська вертикаль почне краще асфальтувати пішохідні доріжки. Інша справа — районні Ради, чи як завгодно їх називайте, які знають проблеми районів, намагаються в міру фінансування їх розв'язувати. Я, наприклад, не ходив би з протягнутою рукою, щоб назбирати на зарплату вчителям чи медикам, якби мав можливість впливати на, скажімо, розвиток малого бізнесу. І від цього вигравали б усі. Тому, мабуть, розумніше створити економічно самостійні і водночас підконтрольні органи місцевого управління, які в основі своєї діяльності орієнтувалися б як на інтереси населення, так і на інтереси держави.

— Але, здається, до нинішнього дня місцева влада саме так й облаштована, в усякому разі на папері.

— Механізм не може працювати надійно, доки він не буде досконалим.

Демократична система управління суспільством вельми складний механізм. Західний досвід підказує, що потрібні роки, десятки літ на його відлагодження. А що робимо ми? Мало не щороку переписуємо закони, відкидаємо весь набутий досвід.

Звичайно, в некерованій країні жорстка, але законна президентська вертикаль вкрай потрібна. Однак Закон про владу пишеться, має писатись не на рік і не на два. І не на одного Президента чи на одного Голову ВР. Закон пишеться для народу! Здається, нам є що істотного до нього додати.

Харків.

Чи розкриє Муза очі українській Феміді?

Акція тижня

АКТОРИ, журналісти, музиканти, що зібралися в Київському театрі «Бенефіс», обурювалися, обговорюючи кримінальну ситуацію, що склалася в Україні. Розгул злочинності та свавілля дамокловим мечем нависли над творчістю. Люди творчих професій говорили про своє життя, не варте тепер ані шеляга, про нездатність держави та правоохоронних органів, неспроможних захистити їх від насильства. Перепону кримінальному свавіллю вирішили поставити власними силами. Щоправда, робили це по-своєму, як уміють, силою хисту.

У понеділок акцію «Творчість проти насильства» відкрив ансамбль «Українське бароко». Грали Баха. Вечорами протягом тижня в театрі збиралась аудиторія. Бажання привернути увагу громадськості та правоохоронних органів до власної незахищеності додавало до виконавської майстерності кожного, хто виступав, якоїсь неповторної емоційної напруги. Чи допоможе це?

Валерій ДРУЖЕНКО.

На фото: ансамбль «Українське бароко».

ЩО РОБИТИ З ВАУЧЕРОМ?

Опитування тижня

НАПЕРЕДОДНІ суцільної приватизації (яку, щоправда, вже давно обіцяють народові) питання про те, як розпорядитися своєю часткою загальної власності, втіленої у приватизаційний сертифікат, нині вкрай актуальне. Як розв'язують цю проблему принаймні у столиці? — з'ясувати це вдалося під час чергового опитування киян, проведеного центром «Демократичні ініціативи». Усього було опитано 430 чоловік, що репрезентують населення столиці за основними соціально-демографічними показниками.

Як з'ясувалося, 25% вже скористалися зі своїх приватизаційних сертифікатів. Активність у цьому процесі засвідчили підприємці, бізнесмени, більшість яких свої сертифікати вже пустила в роботу.

На запитання «Чи знаєте Ви про порядок отримання приватизаційних сертифікатів?» 48% відповіли, що знають про це в загальних рисах; 33% — досить докладно; 19% зізналися, що не знають, що до чого. З-поміж обізнаних значна частина вже скористалася з ваучера і має поняття про цю процедуру зі свого власного досвіду.

Отже, як планують розпорядитися своїм сертифікатом ті, хто цього ще не зробив? Придбати акції якогось підприємства чи об'єкта, що приватизується, прагнуть 16%; 11% бажають узяти участь у приватизації підприємства, на якому працюють самі чи близькі родичі; 10 % мріють приватизувати квартиру; 9% — вкласти ваучер у якусь компанію, що займається інвестиціями; 7% планує придбати землю; інше — 5%; не скористаються з сертифікату, бо вважають, що це справа безнадійна — 15 %. Решта відповідали «не знаю».

Як бачимо, зовсім небагато тих, хто взагалі не вірить у можливість приватизації, і надто багато тих, хто ще нічого не вирішив.

Водночас опитування засвідчило, що більшість населення (48 %) воліла б радше продати свій сертифікат — як це було можливо у Росії, не згодні з цим — 24 %, решта своєї позиції не визначила.

Побутує думка, що продати свій сертифікат хотіли б здебільшого літні люди, пенсіонери. Проте дослідження заперечує ці хибні уявлення: істотної вікової різниці тут не простежується. Переважна частина опитаних усіх вікових, соціальних і професійних груп (за винятком підприємців і спеціалістів технічного профілю) бажала б мати живі гроші вже сьогодні взамін очікуваних примарних дивідендів.

Ольга Вауліна, «Голос України»

Проект тижня

Судово-правова реформа: дешево й сердито

ЦЬОГО *тижня міністр (вірніше, в. о.) юстиції Василь Онопенко повідомив представників вітчизняної мас-медіа про успішне завершення роботи над проектом нової концепції судово-правової реформи в Україні.*

Концепція судово-правової реформи, схвалена парламентом 1992 року, спричинила появу законів «Про статус суддів», «Про Конституційний Суд України», «Про адвокатуру», «Про нотаріат», «Про судову експертизу» й вичерпала себе. За словами Василя Онопенка, стара концепція морально застаріла і не може бути дієвою за нових економічних умов. Реалії показали, що чимало її положень — помилкові. Наприклад, створення міжрайонних (окружних) судів, що виявилися недієздатними -й відбили бажання у громадян звертатися по допомогу до представників «третьої влади». В період тотальної боротьби з організованою злочинністю силові структури опинилися не на висоті. Так, кількість судів, що зросла втричі, та служителів Феміди — вдвічі, не покращила якості й оперативності розгляду справ. Мабуть, у даному випадку не спрацював закон діалектики: кількість не перейшла в якість. Окрім того, було відзначено, що в боротьбі з «п'ятою владою» «третя» виявила імунодефіцит моралі — до її організму потрапили бацили корупції й хабарництва.

В. о. міністра юстиції нарікав на те, що судово-правову реформу гальмує слабка матеріально-технічна база, соціально-побутова незахищеність працівників правової системи, плинність кадрів... Усе це потребує негайних радикальних дій щодо реформування правової системи нашої держави.

Міністерством юстиції уже підготовлено проект нового Цивільного кодексу. Цей витвір має яскраво виявлений ринковий характер — згідно з ним, головним суб'єктом права стає громадянин, а не держава-монополіст. А прогресивність його в тому, що плановано реформувати систему судового розгляду, спростити судово-правову ієрархію та «примирити» прокуратуру з судовими органами. Згідно з проектом концепції нової судово-правової реформи особливі «права і свободи» отримають слідчі... Буде створено спеціальне слідче відомство.

На своєрідній презентації проекту концепції судово-правової реформи відзначалося, що його головна мета — «створення сучасної, ефективної і порівняно недорогої правової системи», яка сприяла б здійсненню економічних перетворень у країні та забезпечувала захист прав і свобод людини. На питання, що означає «недорога правова система», пан Онопенко відповів вельми туманно. Суть полягає в тому, що, мовляв, за умов катастрофічного фінансового дефіциту не слід сподіватися на манну небесну. Необхідно створити правову базу з мінімальними видатками. Але якими методами цю ідею втілюватимуть у практику і скільки знадобиться коштів для реалізації проекту реформи, на жаль, дізнатися у в. о. не вдалося...

Цитата тижня

Прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейджор, виступаючи на сесії Європейського банку реконструкції та розвитку в Лондоні, заявив: **«Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї стало важливим кроком на шляху до стабільності в Східній Європі... Можна очікувати, що схвалену Заходом програму виходу української економіки з кризи буде реалізовано...» При цьому прем'єр-міністр нагадав, що така програма передбачає закриття Чорнобильської АЕС.**

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

За кулісами

МАФІЯ Є, А ФАХІВЦІВ ДЛЯ БОРОТЬБИ З НЕЮ ГОТУВАТИ НІКОМУ?

Сорок народних депутатів України, в основному з числа колишніх працівників правоохоронних органів та посланців із західних регіонів України, підписалися під листом міністрові внутрішніх справ України Володимирові Радченку з проханням не призначати ректором щойностворенного інституту міліції генерал-майора міліції Віталія Попова. Вони вказують, що В. Попов не має на це ані юридичного, ані морального права. Бо, по-перше, є громадянином Російської Федерації, де очолює Московський інститут МВС РФ. А по-друге, зарекомендував себе з негативного боку, коли наприкінці 80-х років очолював УВС Львівської області, звідки змушений був, як сказано в листі, втікати за межі України. У народних депутатів постає логічне запитання: невже в Україні немає з кого вибирати на посаду керівника спеціального навчального закладу, що має готувати фахівців для боротьби з організованою злочинністю?

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

Запитання тижня

Що краще: працювати чи доопрацьовувати?

ЦЕ ФІЛОСОФСЬКЕ *запитання постало перед депутатським корпусом 11 квітня, коли в сесійному залі обговорювали проект програми приватизації на 1995 рік. І схоже, що кожен відповідав на нього, керуючись власними політичними поглядами. Хто, скажімо, як завжди, на запитання відповідав запитанням: «А хіба доопрацювати не означає працювати?». А хто не лукавив: «А це, дивлячись про що йдеться і як на це дивиться товариш по партії (або фракції)». А ще хтось подумки обурювався: «А хіба ми менше працюємо, ніж доопрацьовуємо?!»*

Сказати правду, то таки менше. Але останнім часом на продуктивність прийняття рішення істотно вплинув Закон України «Про Державний бюджет на 1995 рік». Надто велике значення мала остаточно-проміжна його редакція (проміжна, бо бюджет зазнаватиме змін щоквартально). Як там не є, а робота над проектом бюджету закінчилася з терпимим дефіцитом і саме до 31 березня, коли й сказав своє вирішальне слово Міжнародний валютний фонд. Отже, Україна отримала обіцяний кредит Стенд бай і другий транш кредиту СТФ на суму близько двох мільярдів доларів США. За повідомленням представника МВФ в Україні Алекса Сундакова, найближчими днями на рахунок Нацбанку України Федеральному резервному банку США буде переказано близько 400 мільйонів доларів як частину вказаних кредитів. Звістка ця, за іронією долі, прилетіла саме того дня, коли на трибуні Верховної Ради звітував голова Фонду держмайна України Юрій Єхануров.

Утім, звітував — сильно сказано. Говорити про активізацію цього процесу, на думку однієї частини народних депутатів, означає перебільшувати, а вказувати на причини тупцювання на місці, на думку іншої частини, означало б пересмикувати. Попри це, дещо було зроблено. Скажімо, що Фонд держмайна виконує зараз суперечливі обов'язки. Що від блокування програми приватизації передусім потерпають державні підприємства, які цього року не матимуть бюджетної підтримки, як було. Зрештою, що загальнодержавний бюджет ні копійки не заробить на приватизації великих і середніх підприємств (до речі, Мінекономіки підготувало таких трохи більше 5 тисяч, а передбачалося 8 тисяч!). А місцеві бюджети, в разі незатвердження програми, не долічаться більш як 90 трильйонів карбованців, виручених від приватизації малих підприємств торгівлі, сфери обслуговування тощо. Та навіть не це турбує найбільше! Вищеназвані кредити міжнародних фінансових організацій Україна отримує не так під механічне перекриття бюджетної задачки, як під програму макроекономічної стабілізації, стрижнем якої мусить стати переміна форм власності. Якщо не стане, то усі заходи з лібералізації цін, зовнішньої торгівлі, валютного обігу тільки погіршать інфляційний клімат в державі. Недарма того ж дня, як у парламенті відклали програму приватизації на 1995 рік, Президент підписав Указ про забезпечення гласності у цьому процесі. Він дає ясно зрозуміти, що рішення парламенту — «доопрацювати» — ще не означає, що робота зупинилась. Ні, вона триває і, за версією Президента, набиратиме обертів. Хоче того хтось чи ні!

Презентація тижня

Національного банку України
ВІСНИК
Продати трикімнатну квартиру і... відкрити банк
Нойове положення судиторського висновку — сумління
"Інтрист", "Ресіденс", "Алекс"... Хто продовжить свій сумний ряд?
Стабілізаційні кредити: хто і кому?
№1

У Центробанку — свій журнал

Вийшов у світ перший номер «Вісника Національного банку України». За словами завідувачки редакції періодичних видань НБУ Людмили Патрикац, потреба в цьому виданні цілком зрозуміла й назріла. Надійний Центробанк — одна з передумов сильної держави. НБУ здобув визнання міжнародного співтовариства: він означений у числі 25 центральних банків світу, які проводять найбільш здорову грошову політику. Надбання НБУ, як і його проблеми, мають стати відкритими для тих, хто причетний до творення і становлення національної банківської системи. Отже, вирішили в НБУ, потрібен свій журнал. І віднині він є. Це — «Вісник Національного банку України».

Микола ГОРВАТ, «Голос України» (з Будапешта)

Сюрприз тижня

Подорожчали автомобілі. І не лише

В *УГОРЩИНІ на 20 відсотків подорожчали автомобілі. Передусім це пов'язано з нещодавнім підвищенням ввізного мита (8 відсотків) на цілу низку товарів. Разом з падінням курсу форинта це дошкульно вдарило по кишенях рядових споживачів. До цього ще й уряд готує ряд програмних економічних обмежень, обговорення яких розпочалося в парламенті.*

Нові ціни позначилися й на так званому туристичному бізнесі. Адже не таємниця, що багато наших громадян по різний крам їздять саме до Угорщини. В тому числі й по автомобілі. І якщо пристойну машину досі можна було придбати за 2—2,5 тисячі доларів, то тепер без трьох «штук» не варто й вирушати по покупку.

До речі, нинішнього тижня запроваджено ще одне нововведення. Всі, хто купив легковика в Угорщині, перетинатимуть кордон не в Загоні, як раніше, а Тисобейчі (Вилок) та Берегшурані (Лужанка). З офіційних джерел стало відомо, що перед згаданими КПП вже вишикувалися кілометрові черги автомобілів з транзитними номерами. Службові особи мотивують це браком відповідного досвіду оформлення документів. А самі власники машин пояснюють затримку як приховане вимагання прикордонниками та митниками хабара. Відома й такса — 50 «баксів» за автомобіль. Щоправда, моєму знайомому з Мукачевого поталанило: за таку суму вдалося оперативно переправити через КПП два легковики, але це лише виняток, що, як відомо, підтверджує правило.

Леонід БРОВЧЕНКО, «Голос України»

ПРЕКРАСНИЙ ОСТРІВ З ТРОПІКА РАКА

I. Рідкісні контрасти

Коли у 1590 році португальські моряки першими з європейців побували на Тайвані, то, вражені побаченим, вони назвали його «Іла Формоза» — «Прекрасний острів». Затим Тайвань, оскільки «прекрасне» хочуть мати всі, став предметом жорстоких сутичок між голландцями, англійцями, французами, японцями (останні, до речі, володіли островом з 1895 по 1945 рік) і материковим Китаєм. Сьогоднішній Тайвань — це рідкісне поєднання потужних індустріальних міст і дикої незайманої природи; ультрасучасних споруд, будинків-хмаросягів і величних релігійних храмів; надвисоких швидкостей на землі, воді і в повітрі, суцільного автопотоку на шикарних автострадах і неквапливих і уповільнених ритуальних обрядів та красивих традицій, які корінням своїм сягають у тисячоліття; працелюбивих, працьовитих, зосереджених на роботі і водночас привітних, чемних, гостинних і дружніх громадян. Людей, які, стартувавши у 1949 році, збудували собі рай на землі, вірячи, звичайно, і у потойбічне красиве життя, оскільки свято сповідують культи.

Візитна картка

Тайвань знаходиться у Східній Азії на широті тропіка Рака між Японією на півночі і Філіппінами на півдні. Від материкового Китаю його розділяє Тайванська протока шириною 130 — 220 км. На сході острів омиває Тихий океан. Довжина острова з півночі на південь — 377 км, ширина — 142 км. Загальна територія — близько 35 тис. кв. км. Населення — близько 21 млн., жителів. Валовий національний продукт (ВНП) — 220 млрд. дол. США (1993 р. 20-е місце у світі). Річний приріст ВНП — 6 відсотків (1993 р.). ВНП у розрахунку на душу населення — 10 566 дол. США (25-е місце у світі). Загальний обсяг зовнішньої торгівлі: 162 млрд.. дол. США (1993 р.14-е місце у світі). Експорт — 84,9 млрд. дол. США, імпорт — 77,1 млрд. дол. США. Резерви іноземної валюти — 90,1 млрд. дол. США (2-е місце у світі). Рівень безробіття — 1,5 відсотка.

Не менше, ніж португальські моряки, була вражена побаченим і група представників українських мас-медіа, яка по лінії Спілки журналістів вперше за останні 40 років «здійснила контакт» (за висловлюванням сторони, яка приймала) в області інформації. Ми об'їздили майже весь острів, поспілкувалися з колегами, урядовцями, керівниками Тайваню, побували у виробничників. Емоцій — аж забагато! Проте тісні рамки газетної полоси заставляють писати про побачене лише посутньо.

II. Пропозиція перевищує попит

Перше, що впадає в око в Тайбеї, столиці Тайваню, — це індустріальна велич міста. Якби прибрати історичні та культові споруди, вивіски й рекламу з китайськими ієрогліфами, сміливо можна твердити, що потрапили у сучасне західноєвропейське місто. Цю думку посилює навіть такий маленький штрих: більшість тамтешньої молоді володіє англійською мовою, повсюдно чути сучасну західноєвропейську музику. Але як жителі острова люблять свою країну! Як пишаються історією! Я їм щиро заздрю.

На вулицях міст домінують мотоциклісти, за ними — автомобілісти, а вже далі — піпоходи. Полчища мотоциклістів, які носяться вулицями міст, просто вражають. Наприклад, у Тайбеї близько мільйона мотоциклістів, а всього населення — 2,8 млн. Виготовляють мотоцикли дев'ять фірм, автомобілі — десять автомобілебудівних компаній, і ще п'ятсот фірм спеціалізуються на виготовленні комплектуючих деталей. Загальний обсяг капіталовкладень всіх цих компаній — 5,4 млрд. дол. США.

Нині на Тайвані на 4,7 мільйона сімей його жителів припадає 3,6 мільйона легкових автомобілів. Незважаючи на всезростаючу конкуренцію між автомобілями зарубіжного і вітчизняного виробництва, останні складають дві третини всіх легкових авто, які реалізуються на острові. В цілому автомобілебудування завжди було найприбутковішою галуззю тайванської промисловості. Ситуація змінилася лише торік, коли прибутки впали за рахунок різкого збільшення імпорту і підвищення ціни на японські комплектуючі деталі в результаті девальвації ієни

Факт без коментаря

85 відсотків всіх автомобілів, що реалізуються на місцевому ринку, складають японські моделі, виготовлені на Тайвані або імпортовані із США (вони називаються «гібридами»). Здійснення проектів розширення виробництва автомобілів дозволило збільшити загальний річний обсяг виробництва легкових авто і вантажівок до 693 тисяч. Відтак пропозиція набагато перевищує попит на місцевому ринку, який складає 520 тисяч автомобілів у рік (400 000 легкових і 120 000 «Пікапів» та автофургонів). Чи треба це коментувати?..

III. «Тигр» готовий стрибнути. А ми?

Хоч би де і з ким ми зустрічалися, врешті-решт мова завжди заходила про Україну, про зв'язки між островом і нашою державою. Чого гріха таїти: на побутовому рівні доводилося пояснювати, що Україна знаходиться «між Польщею і Росією» (ці дві країни на Тайвані знають). На більш солідному рівні мова йшла про економічні, ділові зв'язки, інвестиції. В Україні є тайванські товари, але потрапляють вони до нас через треті руки. Як нам розповів Том Лім, заступник генерального секретаря Китайської Ради з розвитку зовнішньої торгівлі (СЕТРА), товари в Україну потрапляють через Європейські держави. Головними європейськими торговими партнерами Тайваню стали Німеччина і Великобританія. Великі надії у тайванців на зв'язки з Росією, де відкрито тайбейсько — московську координаційну комісію з економічного і культурного співробітництва. Сьогодні Тайвань вже має 127 подібних представництв і бюро у 90 країнах світу, а неофіційні торгово-економічні зв'язки підтримує із більш як 140 країнами. На жаль, як відзначила тайванська сторона, в Україні затягують з відкриттям представництва чи бюро, що значно полегшило б взаємовигідні торгово-економічні зв'язки. Хоча на Тайвані не приховують, що наша держава є однією з трьох країн СНД (Росія, Україна, Білорусь), які цікавлять тамтешній діловий світ.

Зрозуміло, що Україна цікавить Тайвань насамперед як ринок збуту своїх товарів. Але вони готові і до інвестицій. Це підтверджують реалії. Сьогодні Тайвань займає 9-е місце у світі за розміром закордонних інвестицій. Звичайно, більша частина цих інвестицій розміщена у сусідніх країнах — Мелайзії, Таїланді, Індонезії, Сінгапурі, Філіппінах, В'єтнамі. Проте тайванців не лякають і відстані: китайські інвестиції є і у США, Канаді, Мексиці, Панамі, Німеччині, Великобританії, Голландії, Південно-Африканській Республіці. У які галузі вкладаються кошти? Насамперед у текстильну, електронну, електротехнічну, хімічну, паперову і поліграфічну промисловості, виробництво металів і металевих виробів. А хіба нам завадять кошти, інвестовані у ці галузі?

Тільки цифри

У 1993 році на частку Японії припадало 10,7 відсотка всього експорту Тайваню; на частку США — 27,6, Європи — 15,1, Південно-Східної Азії — 29,41. Інвестувавши за два роки в економіку В'єтнаму 784 млн. дол. США, Тайвань став найбільшим в'єтнамським інвестором. За деякими тайванськими джерелами, торговий оборот між Україною і Республікою Китай становив у 1992 році 72 млн. дол. США, у 1993 — 140, у 1994 — 180. Для порівняння: товарооборот між РК і Європою складав близько 27 млрд. дол. США.

IV. Центрові розвитку бізнесу — бути

Доки у 70-і й на початку 80-х років Тайвань створював на острові могутню індустріальну базу, тим часом його «сусіди» по регіону Гонконг і Сінгапур стали операційними центрами численних транснаціональних корпорацій, які освоювали ринок Азії. Сьогодні, як підкреслив на зустрічі з українськими журналістами заступник прем'єра Китайської Республіки Сюй Лі-Де, Тайвань включився у змагання за переміщення міжнародних корпорацій з їх штаб-квартирами на свою територію і досить швидко набирає очки. Планка у китайців як завжди висока, — вже на початку наступного століття перетворити Тайвань на центр розвитку бізнесу в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Серед транснаціональних корпорацій, які створюють на Тайвані свої регіональні офіси — «Дженерал електрик», «АТ & Т», «Моторола», «Філіпс» та інші.

Інтерес транснаціональних компаній до Тайваню можна пояснити стратегічно вигідним розташуванням острова. Тайвань — ідеальний плацдарм для просування на ринок материкового Китаю з його 1,2 мільярда споживачів (особливо враховуючи все міцніші зв'язки з материковим Китаєм). Окрім цього, острів розташований у центрі регіону — між потужними економічними китами Японією і Південною Кореєю на півночі і В'єтнамом та Філіппінами на півдні, для яких характерний бурхливий економічний підйом. Тайванський порт Гаюсон суперничає з Роттердамом за право називатися третім за величиною обороту контейнерним портом світу. Гонконг і Сінгапур випереджають його за обсягом перевезень, але вони надто перевантажені.

Але існує одна заковика, яка не дозволяє Тайваню сповна стати перевалочною базою для вантажів на материковий Китай. Йдеться про заборону на будь-які транспортні зв'язки між островом і материком. Тож судна з вантажем для материкового Китаю спочатку мають зайти у якийсь третій порт, приміром Гонконг. А це вже недешево накладно.

До речі, такі обмеження стосуються і повітряного сполучення. Ми це побачили на власні очі, коли у Гонконгу пересіли на літак, який прямував за маршрутом «Гонконг — Тайвань». 75 відсотків пасажирів нашого авіарейсу саме так і добиралися з материкового Китаю на острів.

Нові кроки уряду

Іноземні громадяни чи компанії можуть переказувати на Тайвань (або навпаки) до 5 млн. дол. США на рік. Зарубіжним компаніям-інвесторам буде дозволено збільшити максимальну суму інвестування — до 200 млн. дол. США. Мито на промислову продукцію на Тайвані близько до сінгапурського — 6,52 відсотки, що зрівняло з відповідними показниками у США (6,3%) та Європейському Співтоваристві (6,4%).

На знімках: вулиці і споруди Тайбея.

Фото автора

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

ЧОМУ НЕ СТАЄ ЩЕДРОЮ ПРИМХЛИВА АМЕРИКАНКА?

Село

СЬОГОДНІ ми й не задумуємось над тим, що картопля — не європейська культура, тому що вона стала для нас буденно знайомою. Завезена ж картопля з Америки. Сталося це в XVI сторіччі.

Досить швидко картопля стала однією з основних сільськогосподарських культур, традиційним продуктом харчування. Особливо це стосується теперішнього непростого часу. Разом з тим в колективних господарствах України за останні чотири роки площі під картоплею скоротилися майже втричі (до 162 тисяч гектарів). В індивідуальних господарствах навпаки — площі зросли на 40 відсотків.

1. Картопля з державної точки зору

Кілька цифр і фактів. *1914 року неподалік від Києва в селищі Немішаєве було створено дослідне поле Київської крайової сільськогосподарської станції.*

1968 року тут створено Інститут картоплярства. Цей інститут сьогодні належить до Української академії аграрних наук і є головною науково-дослідною установою, що визначає та втілює у життя стратегічні напрями розвитку українського картоплярства.

Найефективніших досягнень вчені в Немішаєвому добилися в галузі генної та клітинної інженерії, розробці біотехнологічних методів оздоровлення і клонального мікророзмноження оздоровленої картоплі тощо.

Вчені Інституту картоплярства щорічно впроваджують у виробництво 15—20 наукових розробок з актуальних питань картоплярства.

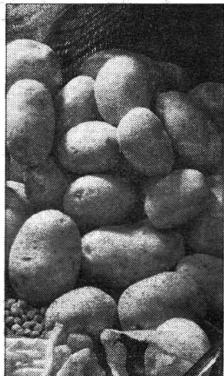
В технологічному ланцюжкові вирощування картоплі є операції, застосовуючи які, розпушують грунт і таким чином забезпечують доступ до бульб повітря (кисню) та вологи. Якщо це не робити вчасно, картопля «задихається».

Щось подібне переживає нині й Інститут картоплярства. Адже ця галузь у нас досі не стала передовою в сільськогосподарському виробництві, а значить, й колектив інституту раніше зазнавав і критики, і неадекватного до реальних результатів ставлення.

Разом з тим, колектив інституту нині переріс свої рамки і готовий до праці в нових умовах. Першочерговою проблемою для вчених-картоплярів є вирішення питання про розширення виробничих площ дослідного господарства «Немішаєве» — полігону для практичної перевірки наукових розробок дослідників інституту. 1400 гектарів орної землі використовуються не тільки для науки, але й за різним господарським призначенням. В «Немішаєвому» є і тваринництво, і зернова галузь. Інститут утримує розгалужену інфраструктуру, яка, на думку багатьох, сьогодні повинна бути передана місцевій владі. Словом, колектив інституту повинен відчути потрібність своєї роботи для держави, побачити перспективу, отримати, як кажуть, друге дихання. Настав час реорганізації.

2. Як в Немішаєвому зустрілися Америка з Європою

— На базі нашого інституту, — говорить директор на-

укового закладу, член-кореспондент Української академії аграрних наук Анатолій Кучко, — треба організувати потужну дослідно-виробничу фірму. Таких прикладів ми бачили багато, зокрема в Голландії. Фірма об'єднує науковців, виробничників, працівників сфери, що забезпечуватиме економічний успіх картоплярів. Матеріальна база для такого рішучого кроку у нас є.

В останні роки в Немішаєве часто приїжджають гості з країн і далеких, і близьких. Й це зрозуміло, адже Україна, незважаючи на нинішню економічну скруту, у світі розглядається як основний виробник сільськогосподарської продукції в Європі. Бажаючі обмінятися досвідом приїжджають придивитися на майбутнього конкурента. Міжнародні контакти, що склалися, можна розділити на дві частини. Одна з них — це співпраця, найперше, з німецькими картоплярами, які допомагають поліпшувати якості насіннєвої картоплі, готують спеціалістів і допомагають освоювати практичний досвід по переробці вирощеної продукції. Результатом такої співпраці стало те, що вже з нинішнього року в Україні впроваджується контроль за якістю елітного насіння. Згідно з Законом «Про насіння», прийнятим Верховною Радою у грудні 1993 року, в нашій державі на базі Інституту картоплярства повинен здійснюватися контроль за елітним насінням, що вирощується в усіх 75 спеціалізованих господарствах України. Таким чином, ми виходимо на європейські стандарти у вирощуванні насіннєвої картоплі. Це необхідно для майбутньої боротьби за ринки наших західних сусідів. Нині ж ми міцно стоїмо на картопляному ринку Росії та країн Прибалтики.

Інший напрям співпраці — контакти з американцями. Вони вчать українських картоплярів, як працювати в майбутньому. Адже їхній багатий досвід — це досвід бізнесу й економічної діяльності. З допомогою США в Немішаєвому споруджено найсучасніше картоплесховище. В країнах СНД подібний комплекс є ще в Росії. Інститут картоплярства співпрацює з американським Інститутом післязбиральної доробки та переробки сільськогосподарської продукції.

3. Фірма стане лідером в галузі картоплярства

— Фірма — це наша перспектива і, очевидно, єдиний спосіб відродитися за нових умов як науковій інституції, — продовжує Анатолій Кучко, директор Інституту картоплярства. — По-перше, фірма забезпечить конкурентоздатними сортами насіннєвої картоплі всі регіони України. По-друге, вона повинна стати лідером галузі у вирішенні всіх питань картоплевиробництва в селекції, у насінництві й комплексі питань, пов'язаних з технологією вирощування картоплі. По-третє, фірма — це сучасна форма освоєння картоплевиробниками ринків збуту вирощуваної продукції.

Зрозуміло, що майбутня фірма повинна працювати у складі Української академії аграрних наук спільно з Міністерством сільського господарства і продовольства, де, на наш погляд, виникає потреба створити підрозділ, який би координував діяльність картоплярів України.

Є ще багато аспектів, що пов'язані зі створенням дослідно-виробничої фірми. Наприклад, ми працюємо в передмісті, поряд з мегаполісом, яким є Київ. Це величезне місто—споживач нашої майбутньої продукції. Я вже не говорю про Чернігів, Черкаси, Житомир... Робота по-новому дасть нам можливість поєднати і наукову діяльність, і практичну з єдиною метою — щоб вирощена картопля стала справді «другим хлібом» на нашому столі.

Ще кілька цифр та даних. *В Україні нині переробляється (на спирт та крохмаль) 0,3 відсотка вирощеної картоплі. На споживчий ринок у вигляді чіпсів, крекерів, пом-фрі та інших смачних виробів потрапляє лише 0,03 відсотка вирощеної картоплі. В США ж 30 відсотків зібраного врожаю реалізується після первинної обробки (картоплю вимито, відкалібровано, розфасовано), а решта — поступово переробляється на готові до вживання вироби, перелік найменувань яких — понад сто.*

Перший вітчизняний пілот

(Початок на 3-й стор.).

Приїздив до них з Харкова і брав участь у святкуванні роковин Т.Шевченка їхній однокашник по ХТІ Гнат Хоткевич з дружиною. Л.Мацієвич завжди був тісно пов'язаний з культурним життям України. Серед його друзів та близьких знайомих, адресатів листування зустрічаємо такі імена, як Михайло Коцюбинський, Микола Вороний, Олександр Олесь, Григорій Коваленко-Коломицький, Борис Лазаревський, Костянтин Арабажин, Людмила Василевська (Дніпрова Чайка), Христина Алчевська, а також товариші по РУПу, громадсько-політичні діячі Микола Міхновський, Симон Петлюра та інші.

І все ж левову частку часу відбирала наука і техніка. В 1906 році Мацієвич за першим розрядом закінчує Морську академію в Петербурзі, наступного року — опановує спеціальний курс УЗПП (учбового загону підводного плавання) в Любаві. Ще слухачем академії він починає проектувати підводні човни, бере активну участь у створенні молодого російського підводного флоту.

Талановитий інженер-суднобудівник,

Л.Мацієвич був автором 14 проектів підводних човнів, деякі ідеї яких випередили свій час. Він був одним з керівників будівництва крейсера «Очаков» і панцерника «Іоанн Златоуст». 1904 року він розробив проект бона Севастопольського порту, у 1905 — два проекти протимінних загороджень, у 1908 — проект захисту бойових кораблів від торпедних атак. Більша частина цих проектів була відзначена преміями.

У 1905 і 1907 роках командування відряджає Мацієвича до Німеччини для ознайомлення із закордонним військовим суднобудівництвом, а також для нагляду за спорудженням на заводах Круппа замовлених для російського флоту підводних човнів. У грудні 1907 року його призначають спостерігачем за будівництвом човнів на Балтійському суднобудівному заводі, а у 1908 році — помічником начальника «кораблестроительной чертежной» (конструкторського бюро) Морського технічного комітету (МТК).

Тут йому довелося працювати під керівництвом видатного вченого (згодом академіка) О.Крилова. Перші успіхи авіації не могли пройти повз увагу Левка Макаровича. Людина широкого науково-технічного кругозору, він замислюється над проблемою використання нової галузі техніки для потреб військово-морського флоту. Грунтовно ознайомившись з теорією і станом сучасної йому авіації,

Мацієвич у 1909 році створює один з перших проектів гідроплана. Він вперше у світі запропонував проекти корабля-авіаносця на 25 літаків, а також їх підйом з палуби за допомогою катапульти і гальмування сітками при посадці.

Ці ідеї, ентузіазм талановитого інженера були помічені. Коли у лютому 1910 року під головуванням князя Олександра Михайловича було створено Відділ повітряного флоту, Мацієвича запросили до його складу й у березні відрядили до Франції (яка на той час була лідером у розвитку авіації). Його поставлено на чолі комісії, що мала закупити для російських повітряних сил перші одинадцять аеропланів і підготувати для майбутньої авіашколи першу групу офіцерів-інструкторів та мотористів. За кордоном Мацієвич досконало вивчив конструкцію майже всіх зарубіжних літаків, організацію їх виробництва, систему навчання пілотів. Він і сам блискуче оволодів технікою польоту, в чому йому допоміг Михайло Єфімов, перший російський льотчик, який того часу за контрактом працював інструктором в авіашколі Анрі Фармана.

У вересні 1910-го група піонерів російської військової авіації повернулась до Петербурга і взяла участь у Першому всеросійському святі повітроплавання. Мацієвич показав високу майстерність, завоював декілька призів.

Немало відомих людей довірили йому своє життя і піднялися у повітря як пасажири. Серед них такі особистості, як народоволець М.Морозов і голова кабінету міністрів П.Столипін (незважаючи на попередження шефа жандармів Курлова).

Під час свята Л.Мацієвич довідався, що йому для експериментів по створенню авіаносця призначено міноносець і значну суму грошей. Він підписав цими ж днями проспект своєї книги «Повітроплавання у морській війні...». Однак здійснити свої плани Мацієвич не встиг. 24 вересня (7 жовтня) 1910 року під час польоту на висоті близько 500 метрів його «Фарман-4» раптом розпався у повітрі. Парашутів тоді не було.

«Загинув наш кращий авіатор, — писала преса. — Він був самою долею призначений в керівники авіаційною справою в Росії». Дійсно, серед піонерів авіації Мацієвич був єдиний, хто мав грунтовну інженерну освіту, підтверджену трьома дипломами.

Його ховав увесь Петербург. За труною по Невському йшло понад 100 тисяч людей.

Серед 350 вінків, які вони несли, був вінок і від Української громади, де покійний був товаришем голови правління. Замовлено вінка за ініціативою С.Петлюри, давнього друга Левка. Він же виступив 31 жовтня у громаді на вечорі пам'яті Л.Мацієвича з доповіддю про життєвий і громадський шлях покійного.

Левка Мацієвича поховали на Никольському кладовищі Олександро-Невської лаври Петербурга. На його могилі за кошти, зібрані всенародною підпискою, було встановлено величний пам'ятник у вигляді восьмиметрової колони з полірованого червоного фінського граніту (автор — І. Фомін, за чиїм проектом побудовано будинок Ради міністрів України у Києві), а на місці загибелі героя покладено меморіальну дошку. Поблизу від неї знаходиться площа імені капітана Мацієвича. На головному корпусі Харківського політехнічного інституту (колишній ХТІ) також встановлено меморіальну дошку.

1 жовтня 1910 року Олександр Олесь писав про Мацієвича у газеті «Рада»:

«...Він був наш по духу і по крові. Українське громадянство повинно вшанувати його самостійно і незалежно від других. В Петербурзі уже збирають пожертви на пам'ятник Мацієвичу. Ця втішна звістка може нас тільки порадувати, але не заспокоїти. Ми повинні самі з чуттям глибокого здивування і гордості вшанувати пам'ять Мацієвича і в самому серці України, у Києві поставити йому принаймні бюст. Лев Макарович був наш, українець, наш спільник і навіки останеться окрасою і честю насамперед нашої забутої нації».

Що ж, пропозиція слушна й понині: саме у Києві починав Левко Мацієвич свій шлях у науку.

Харків.

На фото: Л.Мацієвич на Комендантському летовищі у Петербурзі за кілька днів до загибелі; меморіальна дошка Л.Мацієвичу на головному корпусі ХПІ.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України», Микола ЗІНЧУК (фото)

УСІ МИ ТРОХИ ЦИКЛОПИ.

Бо надто довго дивилися на світ одноОко та ще й через приціл

Так сказав про таких, як сам, волинець Василь Слапчук, якого війна в Афганістані зробила інвалідом, а доля — поетом. Гарний молодий чоловік. Просто красивий. Міцної будови. Василеві Слапчуку недавно виповнилося 33 роки. Вік Христа. Подивіться на нього. Непокірний чуб, пшеничні вуса. Добре обличчя. І теплі очі... У вісімнадцять років ці очі дивилися на світ через проріз прицілу автомата. Щоб вижити. І потім сказати: «Війна навчила мене дивитися на людину одним оком — правим. Усі ми трохи циклопи». Але тут же Василь напише інше: «Якщо я виживу, то житиму. Якщо я житиму, то не так, як раніше. Я бачив смерть...» Через півроку перебування в Афганістані в одному з боїв у провінції Джелалабада його спину обпекла автоматна черга: «Вп'ялася куля у хребет. Я пожовав тоді себе. У перші секунди подумав: «І без ніг якось люди живуть...» Коли його підняли на руки — побачив ноги. Стало легше. На операційний стіл ліг у Кабулі. Це було в червні 1981 року. З того часу він — інвалід першої групи. Без коляски не зробить жодного кроку. Як і без рідної мами Лідії Олександрівни. Василь щиро зізнається:

— Що таке війна? Я був і знаю... Але про це вам краще розповість моя мама.

У суботу я зайшов на квартиру Слапчуків. Відчинила двері Лідія Олександрівна. Дві кімнати. Квіти. На стінах — кілька невеличких картин. Біля книжкової шафи — гітара. Днів два тому на ній грала і співала художниця з Івано-Франківська Зоя Слободян. Для Василевої мами вона намалювала кілька акварелей. Зоя як художник оформляла нову збірку віршів Василя Слапчука «Німа зозуля», що вийшла друком торік. Лідія Олександрівна пригощає чаєм. І якось поспіхом розповідає:

— Як тільки сина перевезли з Кабула до Ташкента, я тут же приїхала до нього. Більш як місяць доглядала його в госпіталі. Страшно згадувати. Покалічені молоді хлопці. Без ніг, без рук... Ніхто за ними не доглядав. До кого приїхала мама, сестра чи дружина, тим було легше. Побіжу на базар, куплю щось, пригощу дітей. Грошей у мене було мало. Не знала, що таке побачу. Зайду в палату, як подивлюся...

— Мамо, я вас прошу — не треба...

— Все, все — не буду...

Жінка втирає сльози. Василь дивиться на свої руки. Вони в нього міцні, жилаві. Тримали вила і плуга, автомат і гранату. Сьогодні пальці стискають ручку, якою пише те, що пережив на війні. А вона пройшлася гусеницями по його душі. В далекій чужині він зрозумів просту істину: як легко вбити людину і як важко після цього жити!..

Афганістан.
Твої уста
Мовчать про наш пекельний біль,
Котрим завдячуєм тобі.
Ні, не тобі, своїм вождям.
І платимо за це життям.

Німа пауза застигла в кімнаті. Мені пригадалася телепередача, в якій мати російського солдата в пошуках сина потрапила в штаб Дудаєва, де і обняла свою дитину. Їй пощастило. Але ж майже 400 російських матерів так і не знають про долю своїх синів, кинутих на війну в Чечню. А яка відмінність між війною в Афганістані і війною в Чечні?

— Я бачив по телевізору, як поранених у Чечні солдатів нагороджували орденами і медалями. — Василь Слапчук говорить тихо, спокійно. — Я теж маю нагороди. Мамо, покажіть медаль гостеві... Ось прочитайте: «Воину-интернационалисту от благодарного афганского народа». А тепер скажіть: за що афганський народ повинен мені дякувати? За що? Хіба тільки за те, що ми забралися з його землі, що більше не вбиваємо людей, не проливаємо крові. А хіба в Чечні інакше?

На п'ятдесятій сторінці його збірки віршів «Німа зозуля» я прочитав:

Чомусь зозулі не кують
Навпроти цього неба...
Тут ордени за те дають,
За що карати треба.

— Що таке інтернаціональний обов'язок? Пригадайте Чехословаччину, Угорщину, В'єтнам, Тбілісі, Вільнюс... Це завжди — війна, кров, смерть. Слава Богу, що Україна — самостійна держава. Коли б інакше, то українські хлопці були б перші у чеченській війні або в якомусь іншому місці планети. І поповнили б список імен на мармуровій плиті, що лежить на меморіальному комплексі в Луцьку. Господа молю, щоб ніколи таке не повторилося. В Афганістані знайшли свою смерть майже вісімдесят волинських хлопців. А скільки повернулося покалічених тілом і душею? Чи знає-відає хто, що твориться сьогодні в їхніх душах?

Ми побували на війні.
І над проваллям — по канату...
Для того вижили в ті дні,
Щоб потім все життя конати.

Це рядки з першої збірки поезії Василя Слапчука, що вийшла друком у 1991 році під назвою «Як довго ця війна тривала». Він вижив, щоб стати літописцем війни в Афганістані, показати драматизм наших днів, існування людини між життям і смертю. Його вірші змушують нас задуматись над смислом буття. Що робимо? Як живемо?

«Верхи» засіли десь на дачах,
«Низи» хмеліють од вина,
А нас розстрілює війна,
І наші рідні тихо плачуть.

Я бачив, як тихо плакала Лідія Олександрівна. Сльози заливали душу. Розповідала, тримаючи руки на грудях:

— Через місяць мені сказали, щоб я забирала сина і везла його в госпіталь до Львова. З квитками на літак було багато мороки, але якось добилася. Ще було таке, про що мені сором і розповідати.

— Мамо, навіщо те згадувати...

— Нехай люди знають, як було насправді. Вибачайте, але скажу, що не дали синові в Ташкенті ніякої одежі. Отакого, як його я народила, таким і везла в літаку. Прикрила скалічене тіло благеньким простирадлом. Сім місяців Василь лежав на лікуванні у Львові, а я щотижня двічі за сто кілометрів їздила до нього. Коли привезла його додому, то у військоматі дали для нього ... 80 карбованців. Отак оцінила Родіна мого сина. Та й чи тільки мого? Пізніше Василеві дали ще орден Червоної Зірки...

Від грудей стиснуті руки жінки опустилися на коліна. Лідія Олександрівна дивилась у вікно, за яким галасували діти. Може, пригадала свого внука, Василевого сина Івана, який живе сьогодні в рідних її колишньої невістки в Челябінську. Разів два на рік він приїжджає до тата в гості. І батько вчить сина розмовляти українською мовою.

Ой, як усе непросто в житті. І ніхто не скаже, чому саме так, а не інакше.

Все тяжче й тяжче
з кожним роком.
І хоч нічого не накоїв,
Нема душі моїй спокою...
Війна вилазить боком.

— Війна в Афганістані належить до найбезглуздіших і найжорстокіших воєн. Я це зрозумів з першого дня перебування в цій країні. Може, тому в моїй душі нема озлоблення. І пишу я не так ради минулого, яке мене й досі не відпускає, як для попередження, що із зброєю в руках не можна боротися проти війни. Коли чую заклики: «Назад, до Союзу!», то молюся:

Вкраїнонько, побійся Бога,
Ти шлеш на смерть своїх синів.
І раді б ми життя віддати
За тебе, на своїй землі.
А ти нас гониш у солдати,
Ти віддаєш нас в москалі.

Пам'ятаймо завжди, що на чужій землі ми будемо окупантами. Повірте мені — я це знаю. І нікого за це не замучить совість, ніхто за це не відповість. Хто ми для афганського народу? Окупанти! Якщо наші батьки в колишньому Союзі стояли в магазинах у черзі по ковбасу, то ми, їхні діти, в Афганістані стояли в черзі по вінки з хвої. А хіба в Чечні нема такої черги? Хто крайній?

Сказати правду, я не читав правдивіших і переконливіших віршів про афганську війну, ніж ті, що їх написав Василь Слапчук. Він друкувався в журналах «Вітчизна», «Дніпро», «Жовтень». У журналі «Військо України» Василь Дмитрович надрукував дві повісті «Прокляття» і «Предтеча». А ще він — автор кількох книжок для дітей. Над чим працює сьогодні?

— Підготував нову збірку віршів. Художнє оформлення роблю сам. Малюю. Що з цього вийде — побачимо.

Василь показав мені сім уже завершених малюнків. Я не сказав, але подумав: а все-таки є Бог на світі — забравши в людини щось одне, він обдаровує її чимось іншим.

Чим закінчити розповідь про Василя Слапчука? Краще не скажу, як це зробив він сам:

Життя, твоїй вклоняюсь прозі.
Щоб не пройшло
коротким звуком,
Стою у тебе на дорозі
І ширше розставляю руки.
А ти пливеш п'янким туманом.
І не обнімеш, і не схопиш
Ні правдою, ані обманом...
Що ти, життя, зі мною робиш?!

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

І Журавка дорога, і Вірменія рідна

Громадяни більш як ста національностей населяють сьогодні Донеччину. Нині тут діють товариства грецької, російської, єврейської, німецької, татарської громад.

Відбулися установчі збори вірменів області. Нове національне товариство очолила добре знана не лише в донецькому краї людина — Володимир Корнійович Гусак. Він — депутат обласної Ради народних депутатів, професор, провідний хірург, академік Нью-Йоркської академії наук, заслужений діяч науки і техніки України, генеральний директор унікального у своєму роді обласного лікарсько-клінічного об'єднання. Здається, сама доля-талан визначила його головою вірменської діаспори на Донеччині.

— Знаю, що буде багато запитань, і не без гумору, стосовно того факту, що людина з таким українським призвіщем очолила товариство вірменів, — каже В. Гусак. — Але таємного в цьому нема. Так, я вельми вдячний своєму вітчиму, українцю Корнію Панасовичу Гусаку, в родині якого зростав-виховувався у тяжкі повоєнні роки. Було це в селі Журавці, що в Красноармійському районі на Донеччині. Він дав мені не лише захист, батьківське тепло, а й ім'я, прізвище. Та я пам'ятаю і свого рідного батька — вірменина за національністю, який загинув у Велику Вітчизняну.

У Маріуполі, Костянтинівці, Волновасі, інших населених пунктах Донецької області нині мешкає багато вірмен. Декотрі живуть тут із діда-прадіда, декотрі мають статус біженця... Але всі мріють про єдине: налагодити зв'язок між собою, подати посильну допомогу всім, хто її тут потребує, навчати своїх дітей рідної мови, встановити добрі стосунки не лише зі своєю етнічною батьківщиною — Вірменією, а й з іншими вірменськими громадами України, яких уже налічується більш як сімдесят, жити в добрі й порозумінні із представниками інших національностей.

Арбітражний суд Києва порушив справу № 15/31 про банкрутство ТОВ. «Афган-Холдинг» (Київ, вул. Б.Хмельницького, 51-б, р/р № 467824 в АКБ «Востокінвестбанк»).

Просимо всіх кредиторів та можливих санаторів протягом місяця звертатися за адресою: Київ-30, вул. Б.Хмельницького, 24, ДПІ, по Старокиївському району Києва.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, Хмельницький, пл. Незалежності, 1) порушив справу № 6- Б/4 про банкрутство малого приватного підприємства «Меридіан».

Адреса:
280001, Хмельницький, вул. Проскурівська, 16,116,
р/р 468609 у Хмельницькій філії Укрінбанку МФО 315397.

У Польщі народжувати — одне задоволення. А у нас...

Скажу без перебільшення, екскурсія у Центр здоров'я матері-польки, що у Лодзі, для мене, простої смертної, видалася фантастичною, бо після відвідин дитячих лікарських закладів на рідних теренах трохи млоїть... Але не буду вдаватися до ліричних відступів і знову звернуся до коментарів фахівців. Головний педіатр Луганщини К. Донцова аж долонями ляснула, коли побачила оснащення маніпуляційної, де продумано навіть найелементарніші речі.

В Центрі здоров'я матері-польки функціонують два великі комплекси: гінекологічно-пологовий і педіатричний. У породіллі дитину, як у нас, не забирають: мама дитинку бачить біля себе з часу її появи. В одному з відділень на 44 ліжка, де лікують діток від першої години народження до 36 місяців, працює 11 лікарів та 30 медсестер. А у нас?

Завела мову про це із професором Дніпропетровської медичної академії, завідувачкою кафедри Л. Ващенко. Пані Людмила повідомила таку річ: «З педіатричними кадрами в Україні велика нестача. Тільки в Дніпропетровську не вистачає 750 педіатрів. Себто, коли б наша академія випускала педіатрів тільки для Дніпропетровська, й то довелось би комплектувати штат 4 роки.

Більшість моїх колег переконані в тому, що зі скасуванням педіатричного факультету в Україні поспішили, натомість утворивши медичний факультет, котрий повинен готувати педіатричні кадри. Педіатрами не стають, ними народжуються. Молода людина ще до вступу у вуз повинна виношувати в собі мету стати педіатром. Адже лікувати дітей — справа тонка.».

Журналіст Людмила ШУБІНА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ:

ВОНИ ВСЮДИ ЧУЛИ ПОКЛИК КИЄВА

Незвичайна одіссея Буковинського Куреня, чиї вояки свого часу діяли у лавах французького Опору

Ми ще повернемося до слів відомого історика-україніста Аркадія Жуковського. А спершу — далекий спогад. Ще у шкільні роки трапилася мені книжка з піснею французьких макі — партизанів Опору. Переповісти її можна так: «Ми з тобою раді б жити, але доля випала така, що маємо загинути до перших півнів». А далі спробую заримувати:

Інші зустрінуть сонце
І будуть співати і пити.
І може, ніхто й не згадає,
Як нам хотілося жити...

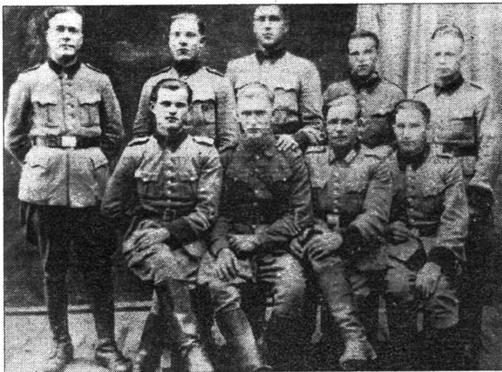
Це співали не тільки французи. Відомо, військовополонені, завезені гітлерівцями аж до Франції, коли вдавалося втекти, ішли у лави макі. І героїчно билися з фашистами, Як, скажімо, українець Василь Порик.

Але щоб ціла військова частина — ви про таке чули, читали? Тим часом таке було. Радянська історіографія уперто замовчувала Буковинський батальйон імені Тараса Шевченка. Бо ж не в'язалося: українські націоналісти борються пліч-о-пліч із французькими партизанами.

Буковинський Курінь — біла пляма нашої історії. Та завіса відступає. У Чернівцях група ентузіастів на чолі з директором Фундації імені Олега Ольжича, дослідником доби визвольних змагань українського народу **Володимиром Стариком** готує книгу про ці події. По всьому світі збирали автори відомості про Буковинський Курінь — фотографії, документи, спогади.

Переднє слово до неї погодився написати відомий історик, професор Сорбоннського університету Аркадій Жуковський.

***НА ЗНІМКАХ:** організатор і керівник Буковинського Куреня полковник Петро Войновський; група буковинців, які воювали у Франції у складі батальйону імені Тараса Шевченка; фрагмент майбутнього пам'ятника на честь буковинців — учасників визвольних змагань.*

Знімки друкуються вперше.

З передмови

Найкращий вияв бажання Буковини возз'єднатися зі всією Україною стався у бурхливі часи першої і другої світових воєн, виразниками цього були формації, що називають себе Буковинським Куренем...

Під час другої світової війни Буковинський Курінь — військо підпілля, його члени не носили уніформу, це були війська буковинського українського націоналізму, інтегральна частина «Похідних груп ОУН» (пригадуєте слова Ольжича, барда Української Національної Революції: «Тут скрізь наше військо незриме у хижих залогах стоїть...»), борці української державності. Їхнім ідеалом був «зов Києва», який завжди мав магічну силу для всіх синів України...

Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ.

Книга на виході. Ми попросили **Володимира СТАРИКА** бодай побіжно ознайомити читачів нашої газети з літописом цього військового підрозділу.

— У цьому є певна складність, оскільки Буковинських Куренів у різні історичні періоди було кілька. У 1918 році у складі Української Народної Армії діяло два з них — Буковинсько-Галицький під проводом Коновальця та Мельника (пізніше він став просто куренем січових стрільців) та Буковинський Курінь під керівництвом Миколи Топущука.

Наші краяни, що вкрили себе славою у боротьбі за нашу незалежність (а вони воювали проти більшовиків, денікінців, білополяків, румунських окупантів), мають посісти гідне місце в українській історії.

Буковинський Курінь діяв уже під орудою Організації Українських Націоналістів і нараховував тоді у своїх рядах понад 800 чоловік. На терені краю напередодні другої світової війни ОУН мала свою добре розгалужену мережу, впливала на громадське й політичне життя.

Та наступні події, особливо окупація Румунією Буковини, показали, що тактику боротьби треба міняти. Головний Провід ОУН приймає рішення про передислокацію своїх сил на східноукраїнський терен, аби починати звідти становлення української державності.

Цей похід почався в липні 1941 року. Понад вісімсот чоловік із Чернівців та навколишніх районів вирушили до Галичини. У Городенці вони злилися у єдиний загін, який було названо Буковинським Куренем, оскільки більшість у ньому вихідці з нашого краю. Очолив його Петро Войновський, теж буковинець. Звідси ополченці рушили через Збруч до Кам'янця-Подільського і взяли курс на Київ.

Курінь ніхто не чіпав, бо він мав дозвіл на здійснення ремонтно-шляхових робіт — це було його прикриття. Ті ополченці, які рухалися розрізнено, мали фіктивні посвідки військових біженців, що теж значною мірою полегшувало їхнє просування.

Під час переходу патріоти невеликими групами залишалися в східноукраїнських селах, створювали там місцеві самоуправи, відновлювали роботу шкіл, медичних закладів, відкривали церкви. І, звичайно, пробуджували національну свідомість. Була у них ще одна мета — започаткувати у цих землях націоналістичну підпільну мережу.

Одна з груп потрапила до Миколаєва. Ще до появи тут німців патріоти створили місцеву самоуправу, обрали бургомістром нашого краянина, відомого поета Ореста Масикевича. У місті пожвалилося українське життя, налагодилася видавнича справа. Але згодом німці злякалися українізації і вдалися до репресивних заходів. Ореста Масикевича було заарештовано і засуджено до розстрілу. Багато його спільників поплатилися життям.

Долаючи голод і холод, гоніння і переслідування, основна група все-таки досягла своєї мети. На заключному етапі буковинцям прийшли на допомогу місцеві залізничники з українських патріотів, які відстоювали Холодноярську республіку у двадцятих роках. Вони потай від німців провезли їх у товарниках до самої столиці.

У Києві курінь активно включився у налагодження українського життя. Це була напіввійськова (з натяжкою) організація. Вона розбирала завали, зокрема й на Хрещатику, охороняла різні об'єкти. В романтичному пориві ці люди вірили, що історична ситуація дасть змогу проголосити створення Української держави. Але окупанти розвіяли ілюзорні наміри.

У Києві було розстріляно ватажків націоналістичного підпілля. Полягло від куль гестапівців і чимало ополченців з Буковинського Куреня. Керівництво ОУН розпорядилося, щоб патріотичні сили знову повернулися на Західну Україну.

Було прийнято ухвалу й стосовно розформування Буковинського Куреня. Його ополченці, що зуміли врятуватися від переслідувань, повернулися додому. В 1944 році вони об'єдналися в курінь «Зелена Буковина». Очолив його Василь Шумка («Луговий»). Це з'єднання створило в гірській місцевості Чернівецької області оборонні споруди, контролювало значну територію, стежило за громадським порядком після відходу румунів.

Цей курінь, як і попередній під командуванням Войновського, підпорядковувався Проводу ОУН полковника Андрія Мельника. І тому він не сприйняв пропозиції про перехід на бік бандерівців. З'єднання відійшло у напрямку Чехословаччини, а звідти подалося на Захід. І все ж таки шістдесят членів цього підрозділу влилися до лав Української Повстанської Армії, створивши новий Буковинський Курінь УПА.

Після розгрому Буковинського Куреня в Києві певна частина його ополченців, побоюючись репресій, змушена була піти на службу до 115-го та 118-го батальйонів. Маючи підозру, що й ці з'єднання теж можуть перейти на бік ОУН, німці переправили їх у Білорусію.

Названі формування не мали нічого спільного з Буковинським Куренем під проводом Петра Войновського.

До Білорусії гітлерівці перевели зовсім нові формування, склад яких був інтернаціональний. Були там українці, росіяни, прибалтійці, полонені червоноармійці.

Але гітлерівці й далі побоювалися загонів, де переважали українці. Тому в 1944 році вони прийняли рішення передислокувати їх до Франції і кинути проти партизанів Опору.

У ніч на 27 серпня 1944 року, тобто одразу ж після прибуття, підрозділ, у якому переважали буковинці, у повному складі (близько 500 чоловік) з усією амуніцією та озброєнням влився до лав макі. Було це в місцевості Вальдагон. Новостворений батальйон отримав назву імені Тараса Шевченка. Командування ним перебрав французький майор Віктор Петі.

Волиняки, що теж перейшли на бік макі, утворили батальйон імені Івана Богуна.

Французи виготовили для всіх спеціальні нарукавні пов'язки, на яких поруч з кольорами державного прапора Франції були й жовто-блакитні нашивки.

Наші співвітчизники брали участь у жорстоких боях з гітлерівцями. Особливо відзначилися вони поблизу містечка Версель, де німці пустили проти буковинців танкову колону. Там чимало з них полягло смертю хоробрих. Їх поховано з особливими почестями у спільній могилі. Французи високо цінують подвиг українських вояків.

Торік у Верселі урочисто відзначалося 50-річчя з дня переходу наших співвітчизників на бік руху Опору. В цій церемонії взяли участь представники французьких властей, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Франції Юрій Кочубей.

Після війни багатьох наших краян спіткала трагічна доля. Ті, хто піддався облесливій пропаганді представників радянських місій, повернулися додому. І — опинилися в сталінсько-беріївських катівнях. Вижили в тому пеклі одиниці.

Певна частина поповнила ряди Української Повстанської Армії.

Ті, що залишилися у Франції, не маючи іншого виходу, змушені були найнятися на службу до іноземного легіону.

Дивом уцілів провідник Буковинського Куреня полковник Петро Войновський. Гітлерівці кинули його до концентраційного табору «Гретц», довго катували. Але воїн вистояв. Мешкає він у містечку Керкінгстоні, у США. Підтримує тісні зв'язки зі своїми побратимами.

Тим, хто намагається пришити ярлик «ворогів народу» воякам Буковинського Куреня, хочу сказати: не тратьте сили! Історія розсудила, хто є хто. Велич цих людей полягає у тому, що вони зробили чесний вибір у важку годину.

Підготував Василь БАБУХ.

Чернівці.

***САМЕ** це взяла до уваги обласна реабілітаційна комісія, яка виправдала колишніх вояків Буковинського Куреня та батальйону імені Тараса Шевченка, що опинилися в катівнях ГУЛАГу, вкрили своїми кістками сибірські простори.*

Найкращим пам'ятником для них, невинно убієнних, в незалежній Україні, яку вони мужньо, по-страдницьки виборювали під чужими і своїми прапорами. Буде у Чернівцях і монумент на їхню честь. В одному із скверів обласного центру навпроти церкви постане у бронзі й граніті ангел-охоронець, на щиті якого сяятиме рядок із декалога українського повстанця: «Здобудеш Українську державу або згинеш у боротьбі за неї!»

Володимир СЕРГІЙЧУК, доктор історичних наук

ЩОБ НЕ ПОЇЛИ СУСІДСЬКІ БУРЯКИ...

Як українським голодуючим селянам забороняли виїжджати у північному напрямку

Страшний голодомор 1932—1933 років насувався на Україну досить зримо, коли із щойно організованих колгоспів і господарств одноосібників комуністична влада намагалася вимести якомога більше хліба. Особливо старалися більшовицькі опричники на місцях, намагаючись якнайшвидше відрапортувати про виконання вказівки ЦК ВКП(б). Наприклад, «Марковская парторганизация Луганщины приняла на себя величайшую ответственность в разрешении поставленных партией задач в области реконструкции сельского хозяйства и отсюда разрешение зерновой проблемы». Саме так розцінював її ватажок Баришев вказівки Москви про організацію нового «хрестового походу» (за виразом Леніна) по український хліб.

Вивозячи відібраний у нашого селянина хліб на заготпункти сусідньої Росії, вже згаданий Баришев не цікавився, чи залишиться зерно для потреб тих, хто його вирощує. Його турбувало лише те, чому там прийом луганського збіжжя організовано погано, й воно по кілька днів лежить невідправлене на експорт, а через це російські елеватори повертають валки українського хліба — всі складські приміщення заповнені ущерть.

Тож немає підстав дивуватися, що вимітання «червоною мітлою» хліба з Марківського району через кілька місяців далося взнаки страшними наслідками — збожеволіле від голоду українське населення кинулося у прикордонні села Росії в пошуках чогось їстівного. Так, уже з початку 1932 року голод лютував на Луганщині, і обкрадені місцеві селяни були приречені на вимирання, про що такі, як Баришев, не сигналізували в ЦК КП(б)У.

Туди цю страшну інформацію подавали налякані напливом голодних українських селян партфункціонери регіонів Росії. Тільки у такий спосіб, вважали вони, можна вплинути на злочинно бездіяльних у цій ситуації керівників того самого Марківського району, звідки попереднього року так поспішали вивезти хліб.

Зробила висновки для себе щодо цього й Москва. Щоб у 1933 році не повторилося нашестя голодних українців Росії та Білорусі, ЦК ВКП(б) і Раднарком СРСР дали директиву своїм слухняним слугам, що називалися керівниками УРСР, заборонити виїзди селян у північному напрямку, мовляв, вони там будуть вести агітацію проти колгоспів і радянської влади.

І члени Політбюро ЦК КП(б)У Хатаєвич, Чубар, Якір, Любченко, Балицький, Сербиченко, як хлопчики-козачки, ставлять свої підписи під цією злочинною вказівкою. Отже, голодних українських селян, у яких силою забрали хліб, тепер свідомо прирікали на голодну смерть. Зате Москва та її холуї не прогавили «контрреволюціонерів»...

Чи пам'ятають про це на Луганщині сьогодні?

Далі — документи. Вчитайтеся — свідчення компартійних вождів не потребують коментарів.

Генеральному секретарю ЦК КП(б)У т. Косиору

Уважаемый тов. Косиор. Марковская парторганизация Луганщины приняла на себя величайшую ответственность в разрешении поставленных задач партией в области реконструкции сельского хозяйства и отсюда разрешение зерновой проблемы.

В 1929 г. по нашему району валовой сбор сельскохозяйственных продуктов выражался в 2250000 пудов. В 1929 г. дали стране товарных излишков 535000 пуд., а в 1930 г. валовой сбор сельскохозяйственных продуктов в районе выражался в 3500000 пуд.

В этом же году (в) хлебозаготовительную кампанию даем государству 1170000 пуд. товарного хлеба, т.е. на 109% чем в прошлом году.

Но я хочу сказать не это, сейчас темп выполнения хлебозаготовок по району прямо-таки нужно их расценивать оппортунистически, несомненно форсирование темпов хлебозаготовок зависит от того, как поставлена массовая работа, как проводим нажим на кулака и т.д.

Но также очень много мешает выполнению хлебозаготовок и такие безобразия, о которых я хочу вам доложить: станционные ссыппункты Кантимировка и Зориновка на территории Ц.Ч.О. по несколько дней не принимают хлеб, давая официальные распоряжения нашим заготовителям телеграфом, чтобы прекратить вывоз хлеба на ссыппункты на 3-4 дня, имели место случаи, когда нами отправленный обоз с хлебом возвращался обратно в село, ссыппункт не принимал.

Лично я ездил 2 раза на элеватор станции Кантемировка выяснить положение. Заведующий элеватором заявил, что на ссыппункте 1500 тонн экспортного хлеба лежит в течение нескольких дней и не отгружается несмотря на то, что имеет ряд категорических телеграмм «молния» грузить экспорт хлеба в Кининзберг (Кенигсберг. — В.С.) и т.д.

Нами внутри района через глубинные пункты заготовлено 100000 пуд. хлеба, исчерпаны все складские помещения, внутри положение катастрофическое, о чем считаю необходимым доложить Вам, эти безобразия не единичные, а повторяются и дальше.

Однако это положение не дает нам права объяснять медленный темп хлебозаготовок объективной причиной.

Зная, что Партия не приспосабливается к объективным условиям, а умеет на них влиять, их изменять, находить наиболее выгодную для себя комбинацию объективных условий.

С коммунистическим приветом
Секретарь Марковского райпарткома (Барышев).

***

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!
Всесоюзная Коммунистическая партия (большевиков) Областной Комитет ВКП(б) Центральночерноземной области

№ 1173с. г. Воронеж, месяца апреля 10 дня 1932 года.

Секретно

г. Харьков, ЦК КП(б)У — тов. Косиору
копия Обком КП(б)У — тов. Терехову.

Препровождается копия письма, полученная от секретаря Кантемировского РК (ЦЧО) о наплыве граждан за покупкой хлеба из Укр. Обл. (Марковский и др. р-ны) для принятия соответствующих мер.

Приложение: Упомянутое.

Секретарь областного комитета ВКП(б) ЦЧО
(М. Малинов)

С. секретно

копия
Обком В.К.П.(б) тов. Варейкису.

Начиная с февраля месяца с.г. с рядом лежащих районов Украины начался приток граждан за покупкой, меной и выпрашиванием хлеба; в последние дни мешочники формальным образом наводнили район. Станция битком набита людьми, во всех селах ходят толпами люди, причем целыми семьями с маленькими детьми и дряхлыми стариками, — положение с каждым днем становится еще больше угрожающим. До сего времени по крайней мере была угроза только со стороны морального действия на колхозников нашего района, но в данный момент начинает развиваться воровство и даже прямой саботаж в селе Н. Марковке ночью на 31/III были сбиты замки от картофелехранилищ колхоза и забран картофель, а 31 на 1/IV в селе Жуковка приехала группа человек 20 в поле к буртам посадочного бурака — открыли бурт и прямо на подводах увезли бурак, причем сторожем было оказано сопротивление. Уже эти примеры заставили нас насторожиться, и мы дали указание усилить охрану колхозного имущества, особенно различных складов с продуктами и семенами. О действительно тяжелом голоде свидетельствует еще и такой факт: за последнее время в селе Кантемировка только за последние дни похоронено 12 человек, пришедших за хлебом с украинских соседних районов.

Но характерно то, что местные органы власти и партийные организации голодающих районов, судя по информации Пред. РИКа Марковского района, ничего не делают, чтобы как-то организованно послать на работу лишние рты **и руки — (небольшие наряды на рабсилу не выполнены), а между тем люди — основная масса колхозников — самотеком идут искать работу и хлеб. Мы бороться с этим наводнением голодающих при бездействии их местных руководителей бессильны.**

Такое положение не только по Кантемировскому, но (и) Ольховатскому, где я работал, Россошанскому и др. южным районам (Центрально-Чорноземной области. — В.С.).

Убедительная просьба к Вам, тов. Варейкис, договориться с Харьковским обкомом о том, чтобы вопрос об организованной даче голодающим работы, а отсюда и хлеба был разрешен немедленно, только в этом можно найти выход.

В порядке социалистической помощи мы на бюро РПК решили дать 1500 центн. пшеницы на посев Марковскому району, оторвав это количество от нормы высева по 5 килограмм с гектара (по заключению агронома без ущерба для урожая).

Завтра во время пленума думаем поговорить с секретарями колхозных ячеек с расчетом дать все возможное на помощь украинским районам.

С ком. приветом —

Секретарь Кантемировского райкома ВКП(б)
(Журилов)

1 апреля 1932 года.
Верно: підпис.

***

Особая папка

Прот. ПБ № 101 п. 10 от 23.1.33 г.

Директива ЦК ВКП(б) и СНК в связи с массовым выездом крестьян за пределы Украины

1. Послать всем обкомам и облисполкомам следующую Директиву (см. приложение).

2. Предложить Уполнаркомпути (т. Лаврищеву) и ЮЖОКТО ГПУ немедленно дать указания всем железнодорожным станциям о прекращении продажи билетов за пределы Украины крестьянам, не имеющим удостоверения РИКов о праве выезда или промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределы Украины.

Хатаевич, Чубарь, Якир, Любченко, Балицкий, Сербиченко.

Кольцову — ЦК ВКП(б)
Т.т. Лаврищеву, Друскису (все)
Т.т. Сапову, Кузьменко — п.1

Обкомам, облисполкомам

Из некоторых районов Украины начались по примеру прошлого года массовые выезды крестьян в Московскую, Западную области, ЦЧО, Белоруссию за хлебом. Имеют место случаи, когда села покидаются почти всеми единоличниками и частью колхозников. Нет никаких сомнений, что подобные массовые выезды организуются врагами со-

ветской власти, эсерами и агентами Польши с целью агитации «через крестьян» в Северных районах СССР против колхозов, против советской власти. В прошлом году партийные, советские и чекистские органы Украины прозевали эту контреволюционную затею врагов сов. власти. В этом году повторение этой ошибки не должно быть допущено.

ЦК КП(б) и СНК УССР предлагает:

1. Немедленно принять в каждом районе решительные меры к недопущению массового выезда единоличников, колхозников, исходя из разосланной по линии ГПУ директивы Балицкого.

2. Проверить работу всякого рода вербовщиков рабсилы на вывоз за пределы Украины, взять ее под строгий контроль с отстранением от этой работы и изъятием всех подозрительных контрреволюционных элементов.

3. Развернуть широкую разъяснительную работу среди колхозников и единоличников против самовольных выездов с оставлением хозяйства и предостеречь их, что в случае выезда в другие районы, они будут там арестованы.

4. Примите меры к прекращению продажи билетов за пределы Украины крестьянам и не имеющим удостоверений РИКов о праве выезда или рабочих промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределы Украины.

Соответствующие указания даны по лини УпНКСП и транспортного ГПУ.

5. Сообщите не позже 6 часов вечера 24 января коротко фактическое положение с массовым выездом крестьян по вашей области.

Секретарь ЦК КП(б)У М.ХАТАЕВИЧ

Пред. СНК УССР В.ЧУБАРЬ

23.1.33 г.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, Хмельницький, пл. Незалежності, 1) порушив справу № 7- Б/4 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Орхідея».

Адреса:
280001, Хмельницький, вул. Проскурівська, 16,116
р/р 467202 у Хмельницькій філії Укрінбанку МФО 315397.

Арбітражний суд Волинської області (263000, Луцьк, вул. Коперника,8) порушив справу № 410-010 від 7 березня 1995 р. про банкрутство малого підприємства «Барді» у Ковелі.

Адреса боржника: 264410, Волинська область, Ковель, бульвар Лесі Українки, 28, р/рахунок 468310, МФО 303064 в АК АПБ «Україна» Ковеля Волинської області.

Арбитражным судом Республики Крым рассматривается дело № 178-6 о признании банкротом частного предприятия «Ваган-8». Юридический адрес: Ялта, ул.Ломоносова, 51/2, р/с 1468159 в Ялтинском отделении Проминвестбанка Украины.

По имущественным требованиям кредиторы могут обратиться в арбитражный суд Республики Крым.

Арбитражным судом Республики Крым рассматривается дело № 44-1 о признании банкротом совместного предприятия «ЭКО-Щит». Юридический адрес: 334200 Крым, Ялта, ул.Ломоносова,3. р/с 1461420 в АКБ «Крым-Банк».

По имущественным требованиям кредиторы могут обратиться в арбитражный суд Республики Крым.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
«Голос України»

РУКА НА СЕРЦІ Й ПЕРЕМОГА НА ДЕСЕРТ

Що дозволяє нам у досить складні часи з певним оптимізмом дивитися в майбутнє українського футболу, так це існування в ньому національних юнацьких збірних у різних вікових групах. Наша земля завжди славилася футбольними талантами. І тепер, схоже, вони не перевелися. Як кажуть, козацькому роду нема переводу. Свідчення цьому — бронзові медалі наших 16-річних футболістів, яких очолював Володимир Киянченко, на минулорічній першості Європи в Ірландії. Сам президент УЕФА Ленарт Юханссон відзначав це досягнення.

В одній із збірних, де гравці 1978—1979 років народження (її очолюють відомі й авторитетні фахівці — киянин Михайло Лабузов і тернополець Володимир Аксьонов), мені пощастило пробути цілий тиждень. Вдома — у Тернополі і за кордоном — у Словаччині. Так би мовити, зсередини глянути на життя колективу. І знаєте, позитивні емоції явно переважають.

За тиждень перед цим команда побувала у Пшемислі, де двічі зіграла внічию з польськими однолітками — 1:1 та 0:0, діставши досить схвальні оцінки за гру.

Отже, черговий збір у Тернополі, де команді створили досить хороші умови для роботи і відпочинку. Мешкала вона в санаторії-профілакторії ВО «Текстерна» (генеральний директор — Степан Данилюк). Добротне і смачне харчування, дбайливий і щирий обслуговуючий персонал, зрозуміло, сприяли хорошому настроєві гравців та тренерів.

Перед від'їздом до Словаччини зіграли два товариських матчі з дорослими командами: «Нивою-2» (Тернопіль) — 1:1 та «Зорею» (Хоростків) — 1:1. Що є досить пристойним результатом для юнаків.

Певно, настав час познайомити вас із гравцями команди. Географія тут дуже широка, представлена вся Україна. Воротарі: Костянтин Стародубовський («Лазурове море», Одеса), Мар'ян Марущак (училище фізичної культури, Львів); польові гравці — Петро Горпинюк, Сергій Підвальний, Ігор Лагойда (УФК, Львів), Владислав Кошарний («Дніпро-75», Дніпропетровськ), Юрій Леонідов, Денис Онищенко (УФК, Дніпропетровськ), Борис Ветров («Сталь», Алчевськ), Олексій Чаленко, Ігор Малишев («Зміна», Київ), Олександр Бесараб (СДЮШОР, Вінниця), Ігор Ковган («Сільмаш», Ковель), Володимир Браїла («Кривбас», Кривий Ріг), Андрій Воронін («Лазурове море», Одеса), Дмитро Мащенко (УФК, Луганськ), Сергій Черняк («Буковина», Чернівці).

Оця весела та гамірлива компанія й вирушила на автобусі, який люб'язно надав збірній ректор Тернопільської академії народного господарства Олександр Кустенко, до словацького міста Михаловце, де на неї чекала юнацька збірна цієї країни.

У цілому прийом був щирим. Українська футбольна делегація мешкала в модерному готелі «Поштар», що біля підніжжя гір, на березі величезного озера Земплинська Шірава. Місцевість дуже нагадувала швейцарську. А от на футбольному полі не завжди наші футболісти відчували гостинність. Але про все по порядку.

Збірна Словаччини — збірна України. 2:0. 1:0 Лорінц, 64, 2:0 Кошарний, 67, у власні ворота.

7 квітня. Михаловце. Стадіон ФК «Слопод Земплін». 500 глядачів.

Збірна Словаччини — збірна України. 0:1. Браїла, 8.

8 квітня. Залужице. Селищний стадіон. 300 глядачів.

Словацькі юнаки — учасники фінальної частини першості Європи, яка наприкінці місяця стартує в Бельгії. Їхні суперники — футболісти Англії, Португалії та Румунії. Та от, у матчах з нашими, особливо в другому, місцеві арбітри свистіли, як кажуть, в один бік. Тим самим робили ведмежу послугу своїм футболістам. Адже на бельгійських полях на них очікує зовсім інше суддівство. Але то їхній клопіт.

Чому ж поступилися в першому матчі?

— Торік в Угорщині на міжнародному турнірі, — розповідає капітан нашої команди Петро Горпинюк, — ми досить легко обіграли словаків — 4:2. І в першому таймі матчу в Михаловце мали велику перевагу. Але не скористалися моментами. А потім з нічого наробили помилок і,як кажуть, самі собі привезли два м'ячі. І не слід звинувачувати лише Мар'яна Марущака або Славка Кошарного. Усі ми винні.

До цього додам, що це був третій матч протягом чотирьох днів. На фоні втомленості наступного дня взяли реванш. Красивий гол ударом з льоту забив Володя Браїла — технічний, швидкий, в'юнкий півзахисник.

Рахунок міг би бути набагато переконливішим. Але, повторюю, арбітр буквально не давав нашим грати. Втім, і ця перемога на десерт була особливо приємною.

Мені хочеться сказати кілька слів і про гідну поведінку наших юнаків. Під час виконання Державного гімну України всі вони, як один, тримали руку на серці. Що ж, гадаю, це добрий приклад і для дорослих.

Ще один факт, який заслуговує на увагу. В готелі з нами жив літній німець. Як з'ясувалося, він селекціонер клубів «Шальке 04» та «Баварії» і прибув спеціально подивитись на юних словацьких футболістів. Але вже після першого (програного нами!) матчу він намагався встановити контакти виключно з українськими хлопцями. Інша річ, що його намагання були марними. Адже справа стосувалася неповнолітніх, за яких відповідальність несуть батьки і тренери. Самостійних рішень приймати вони ще не можуть. Хоча в майстрів хороших вирости обіцяють. Тим більше, що багатьох із них на замітку взяли наставники багатьох наших провідних клубів.

І добре було б, якби ці хлопці збереглися для українського футболу. Однак для цього необхідні умови. Якими, на жаль, похвалитися ще не можемо. Все робиться здебільшого на ентузіазмі, особистих зв'язках тренерів. Хоча є люди,яким не байдужа доля українського футболу, особливо юнацького. Ми вже згадували про декого. Назву ще президента ФК «Нива» (Тернопіль) Володимира Коваля, директора МП «Волхонтед» Володимира Хомина. Вони надали матеріальну допомогу на проведення цього збору. Гріх не згадати й Анатолія Бишовця, який нині очолює національну збірну Кореї. Наш земляк надіслав для юнацької збірної комплект чудових спортивних костюмів.

Ну, а досвід виступів в Угорщині, Польщі, Словаччині, на рідній землі, безумовно, піде на користь команді Михайла Лабузова, яка наступного року почне відбірковий цикл першості Європи. Нехай же за приклад їй буде команда, що уславила Батьківщину торік в Ірландії.

Тернопіль—Михаловце—Київ.

Жінки полюбляють міні

ОДРАЗУ ЗАЗНАЧИМО, що мова йтиме не про коротенькі спіднички, які полюбляють модниці і шанують чоловіки, а про міні-футбол. Ним в Україні, як з'ясувалося, дуже захопилися представниці слабкої статі.

Ось що розповів нашому кореспондентові президент Федерації міні-футболу України Геннадій ЛИСЕНЧУК:

— Сім команд з різних регіонів країни виявили бажання взяти участь у першому національному чемпіонаті, що проходить у два кола. Позаду перша частина турніру. Вона відбувалася в Палаці спортивних ігор Українського державного університету фізичного виховання і спорту. І треба було бачити, який величезний інтерес у болільників викликали ці змагання. Трибуни були майже заповнені.

Зрозуміло, що сили учасниць різні. Адже одні тренуються і проводять товариські поєдинки вже не перший рік. Інші — тільки нещодавно створили свої колективи.

Отже, після першого кола очкові показники команд такі: «Ніка» (Чернівці) — 12 очок, «Уніспорт» (Київ) — 10, «Донтекс» (Донецьк) — 8, «Радосинь» (Київ) — 6, «Мінора» (Черкаси) — 4, «Авіатор» (Київ) — 2, «Біличанка» (Київська область) — 0.

Друге коло пройде в Черкасах з 29 травня по 4 червня. Там і визначиться перший чемпіон України з міні-футболу серед жінок.

А от одинадцять чоловічих клубів першої ліги вже завершили свою першість, яка тривала понад сім місяців. З перших турів лідерство захопив одеський клуб «Евербак» і не поступався ним до фінішу, здобувши 36 очок. Далі місця розподілилися так: «Угольок» (Макіївка) — 30, ЕХО (Харків) — 28, «Уніспорт» (Київ) — 26, «Університет» (Київ) — 22, «Кий-Адамс» (Київ) — 21, «Металіст» (Дніпропетровськ) — 17, «Азовмаш» (Маріуполь) — 14, «Авангард» (Монастирище) — 12, «Кімерія» (Євпаторія) — 8, «Арта» (Амвросіївка) — 6.

Отже, «Евербак», «Угольок» та ЕХО здобули право виступати у вищій лізі.

А тим часом у вищому класі триває чемпіонат, зіграно 25 турів. Черговий гратиметься сьогодні. Лідирує дніпропетровський «Механізатор» — 42 очка. За ним — «Гірник» (Донецьк) —38, «Надія» (Запоріжжя) — 34, «Случ» (Рівне) — 31, «Донбас» (Донецьк) — 27, «Рита» (Харків) — 26, «Слід» (Київ) — 25, «Водеяр» (Кременчук) — 23, «Ніка» (Дніпропетровськ) — 20, «Локомотив» (Одеса) — 20, «Авангард» (Жовті Води) — 18, КрАЗ (Кременчук) — 17, «Україна» (Львів) — 13, «Славутич» (Славута) — 6.

Останнім часом дніпропетровський «Дніпро» помітно стабілізував гру і в чемпіонаті, і в кубковому турнірі. Заслуга в цьому всього колективу, до якого органічно вписався колишній київський динамівець Сергій Ковалець, якого ви бачите на знімку **Сергія КОВАЛЬЧУКА.**

На аренах країни і світу

● ***Київ***

Баскетбол. Проведено повторні поєдинки у півфінальній серії «плей-оф» чоловічого національного чемпіонату. Київські клуби здобули по другій перемозі. Чемпіонові країни «Будівельникові», який за суперника мав одеську «БІПА-Моду», це вдалося зробити без особливих зусиль — 123:84. Заради справедливості слід сказати, що у складі гостей через травми були відсутні кілька провідних гравців, зокрема, лідер колективу Вадим Пудзирей.

А от матч "Київ-Баскет" — «Шахтар-АСКО» відзначався гостротою і неабиякою видовищністю. Боротьба йшла із змінним успіхом. Але кінцівка була за киянами — 99:86.

Тепер суперники переїдуть до Одеси та Донецька. Завтра вони проведуть треті зустрічі. А якщо виникне потреба, поміряються силами і в понеділок.

***

Учора в київському готелі «Національний» відбувся вечір-вшанування чотириразових чемпіонок країни з баскетболу — спортсменок київського «Динамо» та їхніх наставників. Ми ще розповімо детально про цей чудовий колектив.

Хокей. Завершився національний чемпіонат. Усі комплекти нагород залишилися в Києві. Чемпіоном став «Сокіл», срібним призером — клуб АТЕК, бронзовим — ШВСМ.

● ***Бидгощ***

Бокс. У цьому польському місті проходив представницький міжнародний турнір юніорів, у якому змагалися збірні 20 країн. Командну перемогу здобули боксери України. Окрім цього, золоті нагороди здобули ще й Олександр Луценко (Запоріжжя) та В'ячеслав Сенченко із Кременчука.

Лише результати

Першість країни з футболу. Друга ліга. 26 тур. Медіта (Шахтарськ) — Шахтар (Павлоград) — 2:1, Чорноморець-2 (Одеса) — Динамо (Луганськ) — 1:0, Таврія (Херсон) — Шахтар-2 (Донецьк) — 1:0, Артанія (Очаків) — Сіріус (Жовті Води) — 3:1, Чайка (Севастополь) — Галичина (Дрогобич) — 1:0, Динамо (Саки) — Газівник (Комарне) — 1:0, Титан (Армянськ) — Явір (Краснопілля) — 2:0, Металург (Керч) — Десна (Чернігів) — 1:0, Дружба (Бердянськ) — ФК Львів — 0:2, Азовець (Маріуполь) — Рось (Біла Церква) — 1:0.

Матч Меліоратор (Каховка) — Віктор (Запоріжжя) не відбувся.

Наступний тур у другій лізі гратиметься 19 квітня.

Информация о выпуске акций

открытого акционерного общества «Донецкий завод «Продмаш»

I. Характеристика эмитента

1. Фирменное наименование:
акционерное общество открытого типа «Донецкий завод «Продмаш».
2. Местонахождения акционерного общества:
340038, Донецк, ул. Электровозная, 25.
3. Акционерное общество «Донецкий завод «Продмаш» преобразовано с арендного предприятия путем выкупа и является его правопреемником (распоряжение Петровского исполкома от 28.06.94 г. № 120р)

Оплаченный уставный фонд в размере 25 033 656 000 карбованцев.

4. Предметом деятельности акционерного общества является производство и реализация мясоперерабатывающего, сушильного, молочного оборудования и запасных частей для агропромышленного комплекса и товаров народного потребления.

II. Данные об эмиссии

1. Согласно решению собрания учредителей АО «Донецкий завод «Продмаш» общество объявляет открытую подписку на акции на сумму 19 млрд. крб.:

простые именные — 17 000 000 шт. по номинальной стоимости — 1 000 крб.

привилегированные — 2 000 000 шт. по номинальной стоимости — 1 000 крб.

Акции продаются пакетами по 100 шт.

Решение о выпуске акций принято на собрании акционеров (24.03.95 г. протокол № 2). Цель эмиссии — пополнение уставного фонда для освоения и выпуска новых видов продукции для АПК.

Срок проведения подписки: с 10.04.95 г. по 10.10..95 г.

2. Учредители имеют преимущество при покупке акций последующих эмиссий.

Дивиденды по акциям выплачиваются по итогам года в объеме, утвержденном общим собранием акционеров с учетом выплаты ежеквартальных дивидендов.

По привилегированным акциям размер дивидендов составляет 30 %.

III. Организация размещения акций

Размещение акций осуществляется самим обществом по адресу: Донецк, 340038, ул. Электровозная, 25.

Телефон: (0622) 76-60-51.

Председатель правления
«АО Донецкий завод «Продмаш»
Ю. И. ЛОКТЕВ.

Український Інститут Трудових Досліджень та Освіти (УІТДО)
Ukrainian Institute for Labor Research and Education

Оголошує конкурс на посади:
1. Начальника економічного відділу.
2. Провідного економіста економічного відділу.
3. Начальника інформаційного відділу.

Вимоги до претендентів: економістів - вища економічна освіта, (ринкова економіка, виробництво, приватизаційні процеси), журналістів - вища освіта, досвід роботи в політичних або профспілкових виданнях; українська, англійська мови, вміння працювати на комп'ютері, проведення конференцій, круглих столів.
тел.440-21-00, 443-90-77 (економічний відділ).

Украинская Энергетическая Компания
ДИЗЕЛЬГЕНЕРАТОРЫ и САКи
(8 кВт-1 МВт)
(стационарные, передвижные, различной степени автоматизации)
- ПРОИЗВОДИМ И ПРОДАЕМ
- ПОЛНОЕ ТЕХОБСЛУЖИВАНИЕ
- КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ
- ГИБКАЯ СИСТЕМА СКИДОК
- ВОЗМОЖНА ПОСТАВКА ОБОРУДОВАНИЯ НА БАРТЕРНОЙ ОСНОВЕ

Харьков, 310103, а/я 4890 (0572) 33-13-02, (факс) 33-40-66

Производственное предприятие «Днепросиблес» изготавливает из древесины хвойных пород оптовые партии:

оконных блоков раздельной конструкции;
дверных блоков филенчатых цельнодеревянных;
плинтусов, наличников, реек, вагонки, доски пола.
Реализуются со склада в Днепропетровске:
пиломатериалы обрезные хвойных пород 25, 40, 50 мм;
шпалы железнодорожные широкой колеи (непропитанные) I, II, III типа;
дощечки тарные.

Форма оплаты — предоплата, безотзывный аккредитив.
Возможен бартер на продукты питания.

320070, Днепропетровск, пр. К. Маркса, 60, каб. 529, 532.
Телефоны: (0562) 452132, 440623, телефакс: (0562) 440623.

Лучшие виды семейного и малого бизнеса
Предприятие-изготовитель предлагает недорогие быстроокупаемые аппараты для приготовления:

сахарной ваты (с электронагревом);
настоящего хот-дога (горячая булочка с сосиской);
горячих напитков (хот-дринк);
воздушной кукурузы (попкорн) с сырьем;
хрустящего картофеля;
пончиков в сахарной пудре;
мороженого и вафельных стаканчиков.

Гарантийное обслуживание, разрешение СЭС, инструктаж – бесплатно.
Тел. в Харькове: (0572) 149-352, 149-146, 227-572, 149-353, 326-505.
Тел. в Киеве: (044) 225-60-34.

Предлагаем приобрести у нас:

конвейер навозоуборочный КСН-Ф-100;
запчасти к с/х машинам;
цепи тяговые;
легкие металлические сооружения размером 36м х 15м х 7,8 м;
мебель школьная, кухонная, прихожая;
секции изгороди;
сетка-рабица;
замки навесные;
пилы дисковые диаметром 240—330;
цепи привязные для скота;
сетки-мешки;
печи садовые;
паркет;
приспособление универсальное для столярных работ и др.

Также принимаются заказы от организаций и населения на их изготовление. Цены договорные.
Обращаться по адресу: 287100, Винница, ул. Островского, 2-а.
Тел. (0432) 27-14-77.

Фирма постоянно имеет в продаже большой выбор газоиспользующего котельного оборудования:

автоматика КСУМ 2 П, САУК для паровых и водонагревательных котлов;
датчики ДД, ДН, ДТ, ТУДЭ;
газовые счетчики РГ, исполнительные механизмы МЭО;
оборудования для ГРП и шкафные различной мощности, регуляторы давления РДБК, УРРД;
газовые горелки ГГВ, ГГ1, БГГ для котлов, печей ФТЛ и других газоиспользующих объектов;
полнокомплектные котлы Факел Г, Факел 0,8 ЛЖ, НИИСТУ.

Все оборудование находится на складе в Полтаве.
Адрес: 314000, Полтава, ул. Серегина, 11
Тел./ факс: (0532) 58-41-98, 58-48-36.

Завод-изготовитель реализует

масло крестьянское в/с по цене 370 тыс. крб. за 1 кг.

Адрес: 245910, Сумская обл., Ромны, ул. Киевская, 94; ОАО Роменский завод ЗЦМ; р/с 383708 в АК АПБ Украина г. Ромны МФО 337171; код предприятия 00447072.
Телефон: (05448) 2-10-03, 2-26-38.
Факс: (05448) 2-40-55.

туристичне бюро **Україна**
Тел. (044) 227-0662
227-2413
227-6783
Киев,
ул. Саксаганского, 43

ИТАЛИЯ от **400$**
Венецианская ривьера, Лидо ди Езоло
— авиаперелет Киев-Триест-Киев; ТУ-134;
— проживание: гостиницы ***, аппартаменты;
— питание: завтрак, ужин;
— экскурсии: Венеция, Падуя, Верона, Флоренция, Рим, озеро Гарда;
— ближайшие заезды: 20 мая

ИСПАНИЯ от **475$**
Коста Брава, Бланес
— авиаперелет Киев-Жирона-Киев; ТУ-154;
— проживание: гостиницы ***;
— питание: завтрак, обед, ужин;
— экскурсии: Барселона, Жирона, коррида, музей Дали;
— вылет по вторникам

ТУРЦИЯ от **395$**
Анатолия, Кушедасе
— авиаперелет Киев-Измир-Киев; ТУ-154;
— проживание: гостиницы ****, *****-de Lux
— питание: завтрак, ужин;
— экскурсии: Измир, Эфес, заповедник Памукале;
— ближайшие заезды: 20 апреля

БОЛГАРИЯ от **320$**
Золотые пески, Албена
— авиаперелет Киев-Варна-Киев; авиакомпания Балкан;
— проживание: гостиницы **, ***;
— питание: завтрак, ужин;
— вылет по понедельникам и четвергам

ЕГИПЕТ от **695$**
Каир, Хургада
— авиаперелет: Киев-Каир-Киев, Киев-Хургада-Каир на самолете Боинг 767 авиакомпании Египетские авиалинии;
— проживание: гостиницы ****, *****;
— питание: завтрак, ужин;
— экскурсии: осмотр пирамид, сфинкса, музей Египта
— вылет по понедельникам

ЭМИРАТЫ от **582$**
— авиаперелет Киев-Шарджа-Киев; ТУ-154;
— проживание: гостиницы ***, ****, ****;
— питание: полупансион;
— вылет по понедельникам

Региональные представительства:

Винница (0432) 32-36-02;
Горловка (06242) 7-42-17, 4-01-21;
Днепропетровск (0562) 45-45-94, 44-10-73;
Донецк (0622) 90-14-78, 55-03-43;
Житомир (0412) 22-49-56, 37-35-97;
Запорожье (0612) 63-83-30;
Ивано-Франковск (03422) 3-71-09, 3-23-47;
Кировоград (0522) 24-24-10;
Кременчуг (05366) 2-01-63;
Кривой Рог (0564) 44-88-71;
Красный Луч (06432) 2-22-45, 3-12-32;
Львов (0322) 79-91-19;
Луганск (0642) 53-63-59, 52-20-71;
Мукачево (03131) 2-10-46, 2-69-49;
Николаев (0512) 35-98-28, 36-21-74;
Ровно (0362) 22-07-12;
Симферополь (0652) 27-55-00, 25-45-18;
Севастополь (0692) 52-53-51;
Тернополь (03522) 5-37-33;
Ужгород (03122) 3-61-63, 3-63-73;
Хмельницкий (03822) 9-27-38;
Харьков (0572) 22-81-32;
Херсон (05522) 627-06;
Черкассы (0472) 47-43-75;
Черновцы (03722) 2-67-01, 2-80-28;
Чернигов (04622) 4-25-29, 7-27-97;
Ялта (0654) 32-30-64

ВАТ ВКП «Черкасимолоко»
повідомляє акціонерів, що 5 травня 1995 року об 11 годині за адресою: Черкаси, вул. Смілянська, 129 відбудуться загальні збори акціонерів із порядком денним:
1. Звіт правління ВАТ за 1994 рік;
2. Затвердження плану розвитку ВАТ на 1995 рік;
3. Організаційні питання.

Телефони для довідок: 63-08-19, 63-05-70.

ГОРОД-КУРОРТ НА АЗОВСКОМ МОРЕ

приглашает инвесторов, спонсоров для делового сотрудничества в сфере социального развития города, строительства коттеджей, гостиниц, технологических объектов (морпорты, нефтебазы).

За справками обращаться: г. Геническ Херсонской области. Код 8-055-34, тел. 223-39, 223-38, факс 2-70-25.

Арбітражний суд Києва порушив справу про банкрутство ЛТД «Вікторія-Сервіс». Київ, вул. Чкалова 33, р/рахунок № 2467289, МФО 321842, КФ КБ «Приватбанк» вул. Василевської 12/16.

Просимо кредиторів звертатися в місячний термін за адресою: 252030, Київ, вул. Б.Хмельницького, 44-в, тел. 216-65-14.

Свобода общения — в кармане

Говорящий, англо ↔ русский электронный словарь-переводчик ваш надежный проводник к успеху в общении, работе с документами, изучении английского. Производство США, около 400000 слов, в т.ч. 394 стандартные фразы, он же — калькулятор.

Контактные тел.
(05522) 7-35-60; (044) 446-20-23.

Арбитражным судом Херсонской области (г. Херсон, пр. Ушакова, 47) 25.10.94г. 01.11.94 г. возбуждено дело № 2/2Б, по заявлению ГНИ Комсомольского района г. Херсона (ул. Суворова,29), о признании банкротом ООО «ДОБРОБУТ» (г. Херсон, Филатова, 42). Директор ГАЙДАЙ В. И.; р/счет 000467804; «СКИФИЯ-БАНК», г. Херсон, МФО 352327.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражным судом Донецкой области (г.Донецк, б.Пушкина, 34) рассматривается дело № 17/5-24 о признании банкротом малого государственного предприятия «БВГ». Юридический адрес должника: 343900, Донецкая область, г.Краматорск, ул.Б.Хмельницкого, 32, расчетный счет № 468607 в Краматорском филиале АБ «Инко».

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования настоящего объявления.

Інформація про випуск (проспект емісії) акцій

Акціонерного комерційного банку «Зевс»

1. Характеристика емітента

Акціонерний комерційний банк «Зевс» (далі — АКБ «Зевс») є універсальною кредитно-фінансовою установою типу відкритого акціонерного товариства.

Юридична адреса банку: 252032, м. Київ, вул. Комінтерну, 15.

Банк створено за рішенням Установчих зборів засновників 11 червня 1993 р. і зареєстровано Національним банком України 29 вересня 1993 р., реєстраційний № 199.

За рішенням Загальних зборів акціонерів 31 травня 1994 р. банк реорганізовано у відкрите акціонерне товариство.

Вищим органом управління банку є Загальні збори акціонерів банку. Рада банку та Правління керують діяльністю банку згідно зі Статутом банку.

БАЛАНС
Акціонерного комерційного банку «Зевс» (млн.крб.)

Статті балансу	на 01.01.95 р.	на 01.04.95 р.
АКТИВ		
1. Каса	439	1717
2. Кореспондентський рахунок в Національному банку України	147785	339670
3. Кредити, надані банком,	286024	195376
в т.ч. короткострокові	286024	85466
іншим банкам	—	109910
4. Дебітори	85	125
5. Основні засоби	8092	20631
6. Інші активи	195298	244521
7. Кошти, вивільнені за рахунок прибутку за 1994 р.	14509	14509
8. Кошти, вивільнені за рахунок прибутку І кв. 1995 р.	—	65397
БАЛАНС	**652232**	**881946**
ПАСИВ		
1. Статутний фонд	10000	10000
2. Резервний фонд	1336	16114
3. Інші фонди (012, 013, 015, 016)	10414	54104
4. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів	499362	456368
5. Вклади населення	8528	42008
6. Депозитні рахунки клієнтів	76850	179518
7. Кредити, одержані в інших банках	4000	—
8. Кредитори	27233	22016
9. Інші пасиви	—	21912
10. Прибуток за 1994 р.	14509	14509
11. Прибуток за 1 кв. 1995 р.	—	65397
БАЛАНС	**652232**	**881946**

Голова Правління АКБ «Зевс» — Кацика А.Г., освіта вища, економіст за фахом, виробничий стаж 27 років.

Перший заступник Голови Правління банку — Бендик М.М., освіта вища, економіст за фахом, виробничий стаж 27 років.

Головний бухгалтер— Семеняка С.Д., економіст за фахом, виробничий стаж 27 років.

Кількість працівників банку становить 50 чоловік.

Сплачений і зареєстрований Статутний фонд банку складає 10000000000 (десять мільярдів) карбованців і сформований у результаті проведення І, II та III емісій, відповідно на 500000000 (п'ятсот мільйонів) карбованців, 1500000000 (один мільярд п'ятсот мільйонів) карбованців та 8000000000 (вісім мільярдів) карбованців.

Загальна кількість випущених акцій — 50000 (п'ятдесят тисяч) штук номінальною вартістю 200000 (двісті тисяч) карбованців кожна. Акції прості іменні. Число серій і порядкові номери акцій: серія III-ZS №№ 00001—50000. Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів № 128/1/95 від 27 березня 1995 р.

2. Опис ділової активності

АКБ «Зевс» здійснює комплексне кредитно-розрахункове і касове обслуговування своїх клієнтів.

Кредитна політика банку базується на принципах надійності, прибутковості, оперативності та максимальної зручності для клієнтів.

3. Дані про емісію акцій

З метою підвищення кредитоспроможності, збільшення обсягу активних операцій Загальні збори акціонерів банку (протокол № 8 від 4 квітня 1995 р.) прийняли рішення про збільшення Статутного фонду до 200 мільярдів карбованців шляхом випуску 950000 (дев'ятсот п'ятдесят тисяч) простих іменних акцій номінальною вартістю 200000 (двісті тисяч) карбованців кожна на загальну суму 190000000000 (сто дев'яносто мільярдів) карбовнаців. Акції реалізуються пакетами по 5 штук. Оплата акцій здійснюватиметься в карбованцях.

Емісія буде проводитися серією IV-ZS за №№ 051000—1000000.

Термін підписки на акції встановлюється з 24 квітня по 30 червня 1995 р. Засновники та акціонери банку мають першочергове право на придбання акцій цього випуску.

Підписка на акції здійснюється шляхом укладання договору, згідно з яким покупець як юридична особа сплачує повну номінальну вартість передплачених акцій протягом терміну підписки, у тому числі не менше ніж 30% — при укладенні угоди на придбання акцій протягом квітня. У разі несплати встановленої суми у визначений строк акціонер сплачує за час прострочки 10% річних від суми простроченого платежу. При несплаті протягом визначеного терміну банк має право реалізувати ці акції в порядку, встановленому його статутом.

Частка одного акціонера у статутному фонді обмежена 35%. Статутний фонд банку формується тільки за рахунок власних коштів акціонерів. Для придбання акцій юридичним особам необхідно подати аудиторські довідки про баланс та джерела формування коштів, спрямованих на придбання акцій, одночасно з укладенням договору з банком.

Фізичні особи сплачують 100% вартості акцій на час придбання.

Якщо після закінчення строку підписки не вдалося покрити підпискою 60% акцій, особам, які підписалися на акції, повертаються внесені ними суми не пізніше, як через 30 днів.

В разі перевищення обсягу передплати на акції зайва підписка може бути відхилена засновниками. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. У разі, якщо засновники не відхиляють зайву підписку, рішення про прийняття чи відмову зайвої підписки приймають загальні збори акціонерів. При відмові засновниками або загальними зборами зайвої підписки внесені суми повертаються не пізніше, як через 30 днів.

Акціонери мають право брати участь в управлінні банком особисто або через своїх уповноважених представників. Право на один голос дає 1 акція. Виплата дивідендів здійснюється за рахунок прибутку банку, їх розмір та строки виплати визначаються Загальними зборами акціонерів.

4. Фактори ризику

Факторами ризику для діяльності емітента можуть виступати невизначеність, непослідовність економічної політики державних органів та нестабільність банківського законодавства.

5. Передплата акцій проводиться за адресою:

м. Київ, вул. Комінтерну, 15, АКБ «Зевс».

Голова Правління
А.Г.Кацика.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

КРИМ: У КЛУБІ ТАНЦІ

Закінчився двомісячний марафон відбіркових турів фестивалю «Червона рута-95»

ТРИ МАЛЕНЬКИХ штрихи до того, що це таке — селективний фестиваль. «Рутівська» адміністрація об'їздила всі 25 областей особисто, не перекладаючи тягар першого відбору на немічні місцеві плечі. Хто не прослухався вдома, мав можливість додатково прослухатися в Києві. Це вилилося в маленький фестиваль у рамках великої «Рути». Кожен дев'ятий музикант з'явився на «Руті» вперше. За деяким природним винятком — плем'я молоде, незнайоме. Про творчі нюанси цьогорічної «Рути» розповідає художній керівник фестивалю **Анатолій КАЛЕНИЧЕНКО.**

— Толю, ми вже звикли, що «Рута» — це три жанри: поп, рок і барди. І раптом з'явився четвертий — танцювальна музика. Чому треба було міняти стару схему?

— У кожній масовій музичній культурі має бути танцювальний жанр. Нам цього жанру бракує. Ми, українці, страшенно серйозні. І наша поп-музика страшенно серйозна.

— О, наша поп-музика набагато «серйозніша», ніж сусідня російська. Тим вона й хороша.

— У цьому і її плюси, і її мінуси. Виходять на відбіркових змаганнях дівчатка й співають гарну серйозну музику. Я їх питаю: ви на вечірки ходите? Ходимо. А таку музику слухаєте? Та ви що?! Є жанрова прогалина, її треба заповнювати.

— Особисто тебе на цій «Руті» щось вразило?

— Вразив Київ. Раніше здавалося, що провінція і столиця вирівнюються. Після київського відбору вже так не скажеш.

— До вас прийшли деякі гурти, які раніше на «Руту» не пішли б. Чому?

— Сергій Попович з «Рабботи Хо» (легендарна київська група, яка ніколи не співала українською) перед виступом пояснив: настав час співати українською, і ми це відчули.

— Ти вже відчув, хто до вас прийшов. Твій прогноз.

— Перша «Рута» була спалахом. Друга була об'єктивно слабкіша. Третя — сильніша. Четверта може бути слабкішою. Щоб цього не сталося, з фіналістами працюють композитори, аранжувальники, репетитори, стилісти, хореографи, візажисти.

— Маленьке питання. Крим — це специфічна публіка, вихована приблизно на Шуфутинському. Дами з кавалерами, й не п'ятнадцятирічного віку. Ви хоч трохи враховуєте ці речі?

— . Основні події відбуватимуться в Севастополі, а Севастополь — місто закрите, дами туди відпочивати, як правило, не їздять. Травень — ще не курортний сезон. Ми розраховуємо на місцеву молодь — на курсантів військових училищ, студентів, учнів. З досвіду гастролей по Україні «Рути-93» можу сказати, що найкраще приймали наших лауреатів, як це не дивно, саме в Сімферополі й Севастополі.

— Кого з гостей ви запросите?

— Англійські колеги ведуть переговори з Шиннед О'Коннор. Я хотів би, щоб виступили переможці попередніх «Рут». Подзвонив до «Братів блюзу», а вони зажадали 1200 доларів.

— Здається, вони вважають, що їх недостатньо розкрутили?

— А хто розкрутив би їх більше, ніж ми, організувавши гастролі по Україні та Європі? Хто запропонував би їхні записи двадцяти обласним комерційним каналам? Більше ми зробили хіба що для Шинкарук. Та робили однаково. Скажімо, на «Голос Азії» пропонували «Братів блюзу» і Шинкарук. Але там вибрали Шинкарук, бо то справді вокальний фестиваль.

— А може, все-таки на ситуацію, безвідносно до «Червоної рути», впливає те, що «Брати блюзу» живуть у провінції?

— Звичайно, киянам легше. Але насамперед справа в тому, що кожному гуртові потрібен свій менеджер. Проблема шоу-бізнесу, який в нас у зародковому стані.

— «Брати блюзу» грають досить витончену музику...

— На кожен товар є свій покупець. На Заході на концерт приходять любителі певної музики. Важко робити «солянку». «Брати блюзу» то не майданний рок, але свого слухача вони мають.

— Хто в фіналі очолить журі?

— Тарас Петриненко, якщо він тільки не поїде до Америки.

Олександр НОВИЙ, журналіст

ЦВИНТАР

Продовжуємо цикл публікацій, в основі яких — бесіди з народознавцем Гарафиною МАКОВІЙ

(Початок у номерах за 7, 11, 18, 25 березня, 1, 8 квітня)

Як ми з однією плямою на одежі не йдемо на бал, так одного гріха (одного поганого вчинку, однієї плями на совісті) достатньо, щоб нечисті духи затримали нашу душу.

Матір Божа у моєму видінні плаче і повертається. І була би то гарна казочка, якби не співпадали дороги до кладовища, довкільні краєвиди, місце поховання, зовнішній вигляд покійного, одяг, у якому хоронили. Душу, що застряла, чекають найрізноманітніші варіанти, бо що тільки не доводилось бачити! Сектанти не печатають гріб, не кладуть хрест (як і атеїсти), тоді до душі відразу мають доступ нечисті духи. Вони беруть її, як магніт, і йдуть ловити «голки» — когось з родини, хто вдався в покійника генетично, тільки б з'явилася на його совісті пляма.

Був такий випадок: з околиці Чернівців приїхала дуже згорьована мати. Мотоцикл розчавив її п'ятирічну донечку. Вона:

— Чула вас по радіо, казали, що біди ідуть за гріхи, які гріхи могли бути у цієї маленької дитини?!

Беру на молитву. Виводить до розритої (в моїй уяві) могили. Там, як божевільна, кривляється старенька бабуся. Потім чорт бере її (ото як на малюнках бусол несе немовля) і опускає на заднє сидіння їдучого мотоцикла. Вона вихоплює руками його руль, спрямовує на дівченя, що тулиться до паркана, недалеко від перехрестя. Взяту з-під мотоцикла дитину кидає чортові в торбу. Торба ніби без дна, бо звідти замість дівчинки виходить сірий порох, схожий на крупний пісок. Чорт ним з задоволенням дихає, втягуючи носом. Бабусю знову відкидає на ту могилу, вона знову, як божевільна кривляється.

— Хто там у вас похоронений? — питаю жінку.

— Моя бабуся.

— А чого розкопаний гріб? Її хоронили за новими обрядами, священик не відспівував? Гріб не печатали?

— Вона з віруючих (тобто, сектантка).

На жаль, співпало, де відбулася аварія, вигляд мотоцикла, мотоцикліста, дівчинки, де покоїться її тіло...

Бабуся по смерті стала слугою сатани, мусила вплювати свою правнучку йому на пальне, — почула інформацію.

За неопечатаний гріб був іще й такий випадок: у жінки була велика проблема з грудьми. Теж вивело на молитву на розриту могилу: тягнув за собою батько. Щоб поправити біду, пішло таке: запросити дванадцять священиків, аби змітували відспівування покійника вдома, в церкві, на могилі, запечатали гріб...

— Мама таке не згодиться зробити, — каже опечалено жінка. — Коли нам було тяжко — віруючі помогли зробити хату, а батькові усе на похорони дали...

Але минає час, прибігає і мовить:

— Лікарі питають, що я пила, кажуть — утаюю. Не вірять, що все могло пройти просто так...

Виявляється, коли дочка була уже безнадійною, а коло неї плакало двоє маленьких діток, мама назад повернулася туди, звідки у секту прийшла, вирішила випробувати уже останній засіб...

Часто доводиться бачити клінічну смерть. Предки про неї знали. Коли помирала людина — на другий-третій день робили випробування: тулили полум'я парафінової (білої) або воскової свічки до ніздрів. У непокійного в ніздрях, як стверджують, появлялися краплі роси, або й шмигання носом. Могли колоти безіменний палець збоку, ту сторону, що веде до кінцевого великого. «За сукровицею у живого з'явиться кров», — почуєте від старожилів. Або підносили до носа клапоть горючої сивої вовни: живий міг навіть відкрити повіки...

Газета «Твоє здоров'я» кілька літ тому у вересневому номері подавала матеріал на цю тему. Факти разючі: у Швейцарії, невеличкій країні, з тих, хто похоронений протягом року, у могилі просинаються цілі тисячі. Там не анатомують тіло (не розтинають опісля смерті), бо то є гріх. А покійникам до руки чіпляють дзвіночок, який зв'язаний з сторожкою. Сторож почує неспокій — могилу відкриває. Хтось ще живе опісля кілька днів, хтось — кілька літ, а дехто — і цілі десятиліття. Одна громадянка, яку вважали покійницею, в могилі навіть родила. Правда, дитя довго не прожило, а вона, як пишуть, донині здравствує.

Та й візьміть і Гоголя. Він теж був похоронений в стані клінічної смерті. Коли перезахоронювали його останки, як свідчить преса, була зірвана обивка у домовині, повернутий вниз обличчям...

Клінічна смерть, якщо брати по класифікації гріха (таку грубу класифікацію можна зробити), іде за довге ворогування на когось. Як ото бундючився у житті, не розмовляв з кимось, проходив німим каменем, так і в могилу йде, як німий камінь, а відтак на якісь хвилі оживає.

Зустрілася вперше, коли жінка прийшла питати за дитину, а на молитву показало, як затягує її могила. Вона:

— Там похоронений мій брат...

Хлопчик пішов каналами свого дядька. А щоб очистити душу родича, на молитву відбило найняти у дванадцяти церквах молебні за упокій душі новопреставленого раба Божого такого-то...

— Він що — недавно помер? — здивувало мене, бо бачила уже давно запущену могилу. А новопреставлений — це той, хто лиш преставляється перед лице Господнє — померлий до сорока днів...

— Вже десять літ, — відповідає жінка.

— І що: його не анатомували?

— Ні, я робила санітаркою в тій лікарні, упросила...

Якщо тіло анатомували, клінічної смерті не зустрічала. Але зустрічала інше: коли той чи оний не підведе каяттям своє життя під сітло Божого Закону, тоді і тоді може мати вбивство від ножа. Взята молитвою інформація на додаткові деталі висохнула: у анатомічці там, куди привозять нас після останнього подиху, аби пересвідчитися, від чого пішла у Царство Небесне наша душа.

Душка ще не покинула, а тіло покремсали, порубали...

Велику роль у відчіпленні душі від тіла відіграє подана конаючому у руки свіча, відтак то як (скручена у дев'ять кілечок, зсукана у довжину накривки домовини, свіча), яку пропалюють час від часу покійникові на грудях.

Буває, і гріб опечатаний, і хрест у головах є, а мати-земля у моїй уяві покійника викидає. Це буває тоді, коли чернота його содіянь перевершує усякі виміри: грубо порушував Божі Закони, жив егоїстом, пив зі свого брата во Христі кровцю, ні з ким не рахувався...

Речі такого покійника, фотографії, з того, що бачу, стають мостиком, по якому нечисть приносить в хату його неприкаяну душу, йде полювання на рідних.

Подібне і тоді, коли покійний не визнавав Бога, був за переконанням атеїстом, а ми поклали йому у голови хрест, опечатали гріб — мов у насмішку впхали святиню.

Драконів, змій бачу коло тих, хто не з Христом. Як у казках.

Була жінка з Кам'янець-Подільського, Лідія. Її за собою тягнув тато. Показало, як відмолити, а потім піти на гріб і запалити свічки. Велике чудовище, схоже на ведмедя, з світячими, як запалена цигарка, очима, схилилося над жінкою, а чудовище, схоже на многоголового дракона, мовило: «Відійди, вона вже не наша».

Лідія підтвердила вигляд могили, довкілля, все, що пов'язано з нею... Якщо є хрест, запечатаний гріб, а гріхів — не як на вівці реп'яхів, зла сила, з того, що бачу, доступу до душі покійного не має. Такий покійний, як є коло могили лавочка, то на ній сидить (цілком як жива людина!), або просто сидить на своєму гробі, а чи стоїть і імітує те, що недоброго зробив за життя: злий — мовби щось комусь доказує, махає руками, скупий — рахує гроші, любопитний до чужого життя — мовби наслухає...

Ми, живі, можемо полегшити їхній стан. Але ми стали атеїстами, стали бездумними. Ми, як занотовує у Зошиті відгуків Марія Н. з Чернігівщини: «...не віримо ні в Бога, ні в чорта». Традиції омивання душі покійного від гріхів не зберегли і нас, коли вчинимо і свій гріх, як гілочку засмоктує туди, за нашим корінцем.

ВІЗЬМІМО ТРАДИЦІЇ наших предків: помирала людина — у трьох церквах замовляли молебні за упокій душі новопреставленого раба Божого, у четвертій — сорокауст (рок днів правилися молебні за благополучний відхід душі, за омивання її від усілякої скверни при сорокаденному по смерті переході).

І у багатьох випадках мені на молитву показує — зробити саме це, тобто те, що не було зроблено вчасно. Біди, як не дивно, минають. У Зошиті відгуків є запис жіночки з Волині — Галини.Ш. У її брата була водянка мозку. І коли вона прийшла з братом торік (хлопцю чотирнадцять років) — голова його була дуже деформована, за пропорцією значно більша. Жінка зазначає: «Тільки ми очистили молитвами душу діда, котрий затягував хлопця за собою, тут же на могилі, коли хлопець приніс йому опісля квіти, голова почала зменшуватися». Повірити тяжко, але жінка залишає конкретну адресу.

Все дуже непросто. Біда ще й в тому, що душу омити може тільки той нащадок, котрий виходить з покійного, як з кореня (генетично). Якщо омиває інший — ефекту того нема. У більшості випадків, аби омити душу, на молитву відбиває замовити молебні у трьох церквах або подати заупокійний парастас. Запечатати гріб, покласти в узголів'ї хрест...

Але й є, що треба замовити такі молебні і у трьох монастирях чи дванадцяти церквах, коли зла накопичено на душі багато: ворогування в родині, сварки чи суперечки за землю, наклеп, фальшиві свідчення...

(Продовження у наступному суботньому випуску).

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 529471.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311071.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.